

Universiteit Hasselt | MAGAZINE

België - Belgique
PB
3500 Hasselt 1
12/867

afgiftekantoor
3500 Hasselt 1
erkenning: P303505

UHasselt heet nieuwe opleidingen welkom

INHOUD

03 WOORD VOORAF

04 IN ACTION

05 DE INTEGRATIE: GROEIEN EN VERBREDEDEN

18 IN ACTION

19-26 DOSSIER MOBILITEIT

27 IN ACTION

28 PIET PAUWELS OVER HET LIMBURG NA FORD GENK

32 STARTSCHOT VAN DOCTORAL SCHOOL FOR SCIENCES AND TECHNOLOGY

36 ONDERZOEK NAAR CULTUURVERSCHILLEN IN EUREGIO MAAS-RIJN

39 IN ACTION

40 FRANK LAMBRECHTS OVER ZIJN TWEEDE DOCTORAAT IN FINLAND

43 EERSTE INFODAG GROOT SUCCES

COLOFON

Eindredactie: Koen Santermans

Redactie: Ann T 'Syen

Vormgeving: Dave Bosmans

Mouch Hendrickx

Fotografie: Marc Withofs

Mine Dalemans

Druk: Profeeling

Verantwoordelijke uitgever:

Marie-Paule Jacobs

beheerder UHasselt

Universiteit Hasselt | Campus Hasselt

Martelarenlaan 42 | BE-3500 Hasselt

WOORD VOORAF

Een universiteit is geen eiland

2013 is in vele opzichten een belangrijk jaar voor de UHasselt. In het jaar waarin ze haar 40ste verjaardag viert, zal de universiteit de symbolische drempel van 5.000 studenten overschrijden. Met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen krijgen we er in één klap studenten en docenten kinesitherapie en revalidatiewetenschappen, industrieel ingenieur, architectuur en interieurarchitectuur bij. Van een groeischeut gesproken! Maar de integratie is niet alleen van strategisch belang voor onze universiteit. Ze betekent ook een mooie uitbreiding van onze onderwijs- en expertisedomeinen. In 2013 worden we een klein beetje meer *universitas* in de brede betekenis van het woord.

En een universiteit is geen eiland. Ze staat midden in de maatschappij en wil daar ook haar rol in spelen. De voorbije 40 jaar heeft de UHasselt dat ook gedaan. Door mee te denken over oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag. Door haar onderwijs- en onderzoeksactiviteiten af te stemmen op de concrete noden van de regio. En door haar expertise in te zetten om Limburg te helpen groeien. In domeinen als life sciences, zorg, cleantech, mobiliteit, ICT, nieuwe materialen en andere domeinen probeerden we met onze onderzoeksactiviteiten economische en maatschappelijke meerwaarde te realiseren voor de regio. En dat willen we ook de komende 40 jaar blijven doen.

Op een moment waarop onze regio – met de sluiting van Ford Genk – zo'n zware economische tegenslag moet incasseren, willen wij niet aan de zijlijn blijven staan. Vandaag heeft Limburg meer dan ooit een sterke universiteit nodig. Want onderwijs en onderzoek zijn de basiswoorden voor een economisch welvarende regio. Ze vormen ook belangrijke hefboomen om regionale innovatiesystemen te creëren. Dat erkent ook de SALK-expertencommissie die het actieplan van de UHasselt heeft omarmd. Een plan voor een versnelde, kennisgedreven innovatie van het economisch weefsel in Limburg, waarin de UHasselt – samen met de hogescholen – een belangrijke verantwoordelijkheid wil nemen.

We willen ook verder werk maken van dat grote pijnpunt in onze provincie – de onderparticipatie van Limburgse jongeren aan het universitaire onderwijs. De voorbije 40 jaar zijn we erin geslaagd om die onderparticipatie volledig weg te werken voor de opleidingen die de UHasselt aanbiedt. Maar voor opleidingen die enkel buiten de provinciegrenzen worden ingericht, blijven de cijfers dramatisch. Ook daar moeten we op durven inzetten door ons opleidingsaanbod nog verder uit te breiden. Want deze provincie heeft nood aan hoogopgeleid talent. En vandaag meer dan ooit tevoren.

Rector Luc De Schepper

INTERNATIONAAL JAAR VAN DE STATISTIEK

STATISTIEK IN DE SPOTLIGHTS

2013 is niet alleen het jaar waarin de UHasselt haar 40ste verjaardag viert. Het is ook het Internationaal Jaar van de Statistiek. Daarom werd het lustrumjaar afgetrapt met een groot debat tussen vooraanstaande statistici uit binnen- en buitenland over de rol van statistiek in onder meer geneeskunde en fraudebestrijding. “Statistiek heeft een grotere impact op ons dagelijkse leven dan mensen vaak vermoeden”, zegt prof. dr. Geert Molenberghs van I-BioStat, het interuniversitaire onderzoeksinstituut van de UHasselt en KU Leuven. “In dit feestjaar werken statistici uit de hele wereld samen om onze wetenschap meer in de schijnwerpers te plaatsen.”

VAN VOETBAL TOT GENEESKUNDE

Voor de meeste mensen is statistiek in het beste geval een taai vak uit hun studietijd en in het slechtste geval totaal onzichtbaar. “Onte-recht, want zonder statistiek zou ons leven er helemaal anders uit-zien”, zegt professor Geert Molenberghs. “Bij belangrijke voetbal-wedstrijden, analyses van verkiezingsresultaten of prognoses over de welvaart of bevolkingsaan-groei in ons land is statistiek nooit ver weg. Statistische analyses zijn in onze maatschappij onmisbaar ge-worven. Op basis van statistische resultaten worden de verande-rende levensverwachtingen van de Belgen en Europeanen in kaart gebracht, worden nieuwe geneesmiddelen uitgetest en scenario's over de gevolgen van klimaatveranderingen uitgetekend. Statistiek is maatschappelijk relevant en meteen toepasbaar. In dit Interna-tionaal Jaar van de Statistiek willen we die impact van statistiek op onze maatschappij extra in de verf zetten.” Dat gebeurt onder andere met een speciale website (www.statistics2013.org) boor-devol informatie, filmpjes, een quiz voor studenten en lesmateriaal voor leerkrachten.

KUNST OMARMT WETENSCHAP

Hoe zien dromen eruit? En hoe breng je dat op een artistieke manier in beeld? Edith Dekyndt, een van de meest gerenom-meerde kunstenaars van Franstalig België, ging de uitdaging aan. Ze legde haar dromen vast met toptechnologische apparatuur voor wetenschappelijk-neurologisch onderzoek en voegde hier grafische elementen aan toe. Het resultaat kan je sinds kort bewonderen in het rectoraatsgebouw van de UHasselt.

Dekyndt exposeerde onder meer in het wereldberoemde MoMa in New York. Op uitnodiging van de Universiteit Hasselt en Jan Boelen van Z33 was de kunstenaar de voorbije maanden *artist in residence* aan de UHasselt. In *Dreams and Lies* combineert ze kunst, cognitieve wetenschappen en het neurologische onder-zoek van professor Bert Brône (BIOMED).

DE INTEGRATIE

GROEIEN EN VERBREDEN

Al jarenlang is er veel te doen om de ‘inkanteling’ of ‘integratie’ van de academische hogeschoolopleidingen in Vlaamse universiteiten. Maar wat is die integratie eigenlijk? En wat betekent ze concreet voor de UHasselt?

Waarom integreren?

Met de invoering van de bachelor-masterstructuur kreeg het Vlaamse onderwijslandschap een driedelige structuur. Er bestonden:

- academische opleidingen aan universiteiten;
- academische opleidingen aan hogescholen;
- professionele opleidingen aan hogescholen.

Deze indeling bestond enkel in Vlaanderen. Daardoor kwamen de Vlaamse academische hogeschoolopleidingen internationaal in een niemandsland terecht. Om het hoger onderwijs in Europa beter op elkaar af te stemmen, werd beslist om de academische hogeschoolopleidingen vanaf het academiejaar 2013-2014 in één beweging in de universiteiten te laten integreren.

Welke opleidingen integreren in de UHasselt?

Eind september 2013 krijgt de UHasselt er in één klap 2.000 nieuwe studenten revalidatiewetenschappen en kinesithérapie (ReKI), architectuur, interieurarchitectuur en industrieel ingenieur bij. Ook de docenten van deze opleidingen maken vanaf dan volwaardig deel uit van de UHasselt.

Hoe kijkt de UHasselt tegen deze integratie aan?

“Voor de UHasselt betekent de integratie een ongelooflijke kans”, vertelt rector Luc De Schepper. “Niet alleen omdat we in het jaar van ons 40-jarig bestaan ineens een gigantische groeisprint maken, maar ook omdat we ons aanbod hierdoor enorm kunnen verbreden. Dan worden we echt een *universitas* in de brede zin van het woord. Ineens kunnen we heel nieuwe invalshoeken aan ons palet toevoegen en de maatschappelijke uitdagingen van vandaag vanuit nog meer verschillende disciplines benaderen. Dat is immens boeiend!”

UIT DE SCHADUW

“Eigenlijk horen we nu al bij de UHasselt. Onze opleiding is van academisch niveau, we volgen les op de campus... Alleen onze naam moet nog veranderen. En volgend academiejaar gebeurt dat nu ook eindelijk”, vertelt studente Cleo Aerts enthousiast. In de opleiding revalidatiewetenschappen en kinesitherapie (ReKi) wordt de integratie al jarenlang zorgvuldig voorbereid. Ze pasten de curricula aan, breidden de onderzoeksactiviteiten uit en smeedden al mooie samenwerkingsverbanden met de andere onderzoeksinstituten van de UHasselt. Professor Marleen Vanvuchelen en studenten Cleo Aerts en Ivo van Helden kijken alvast hoopvol uit naar de nakende integratie.

DIPLOMA LIJKT PLOTS MEER WAARD

Cleo Aerts: “Als we aan mensen proberen uit te leggen dat we een academische masteropleiding revalidatiewetenschappen en kinesitherapie volgen aan de Provinciale Hogeschool Limburg (PHL), dan kijken ze ons met vreemde ogen aan. Ik begrijp die reactie, want uiteindelijk is het ook een raar verhaal: een academische opleiding aan een hogeschool. Dat lijkt niet te kloppen.”

Ivo van Helden: “Onze opleiding mag dan praktijkgericht zijn, het wetenschappelijk-academisch fundament is zeer uitdrukkelijk aanwezig. Die sterk theoretische basis hebben we ook nodig om later onze job goed te kunnen uitoefenen.”

Marleen Vanvuchelen: “Onze opleiding werd recent gevisiteerd gelijktijdig met de Vlaamse universitaire opleidingen revalidatiewetenschappen en kinesitherapie. De visitatiecommissie stelde dat de opleiding internationaal gezien van een hoog niveau is. Voor onze studenten is de integratie een groot voordeel. Wanneer ze afstuderen, moeten ze immers concurreren met kinesitherapeuten die aan de KU Leuven, de UGent en de VUB hun diploma behalen. De opleiding en het diploma zijn dezelfde. Maar als een werkgever uiteindelijk moet gaan selecteren, kan het wel bepalend worden waar die student zijn opleiding volgde: aan een hogeschool of aan een universiteit. Met de integratie krijgen ze de erkenning die ze verdienen en wordt het profiel van de opleiding meteen veel duidelijker.”

Ivo van Helden: “Ik kom zelf uit Nederland. Als ik daar straks ga solliciteren, dan maakt die stempel van een universiteit op mijn diploma een groot verschil. De UHasselt kennen ze daar. Van de meeste Vlaamse hogescholen hebben ze nog nooit gehoord.”

Marleen Vanvuchelen: “Ook internationaal klopt het plaatje beter. In het buitenland is kinesitherapie meestal een drie- of vierjarige professionele bacheloropleiding. Onze vijfjarige master-

opleiding onderscheidt zich van deze opleidingen door het luik revalidatiewetenschappen. Studenten met dit diploma zijn dan ook heel gegeerd in het buitenland.”

ONDERWIJS OP MAAT VAN UHASSELT

Cleo Aerts: “Wij zijn echt al een academische opleiding. Het is niet meer dan logisch dat we nu ook een universitair diploma krijgen. Als je ziet hoe het onderwijs aan de UHasselt in bijvoorbeeld de opleiding geneeskunde georganiseerd wordt, is het werkelijk frappant hoe gelijkaardig de lesaanpak is. Zij werken – net zoals wij – met studentgecentreerd onderwijs en behandelen in kleine groepen concrete cases. En ook zij volgen een modulair systeem, waarin ze na zes weken examens afleggen over een afgerond geheel.”

Marleen Vanvuchelen: “Geneeskunde en ReKi hebben zich destijds door het didactische voorbeeld van de Universiteit Maastricht laten beïnvloeden. Dat komt nu met de integratie natuurlijk heel goed uit. Wij geloven heel sterk dat je studenten actief moet laten deelnemen aan hun eigen leerproces en trachten hun voorkennis zo veel mogelijk aan te spreken om het leerrendement te verhogen. Als je in een derde bachelor 15 studenten samenbrengt, dan weten die eigenlijk al heel veel. Zij hebben al een stevig theoretisch referentiekader en dus kunnen ze ankers uitgooien naar die voorkennis. Vanuit die basis halen ze de essentie uit een casus: wat weten ze op dit moment al over dit concrete ziektebeeld? Wat moeten ze nog verder uitzoeken? In onze opleiding gaan studenten zelf op zoek naar wetenschappelijke informatie om de lacunes in hun kennis verder op te vullen. Zo leren ze meteen de belangrijke naslagwerken in hun vakgebied kennen. Dat zullen ze ook later nodig hebben in hun beroepspraktijk, want de medische wereld staat natuurlijk niet stil. Na een dag of vier brengen ze al hun opzoekingswerk opnieuw bij elkaar en rapporteren ze op een systematische manier over deze specifieke casus. Zo hebben ze eigenlijk de volledige les zelfstandig verwerkt. De begeleidende docent houdt natuurlijk wel in de gaten of ze het juiste pad bewandelen en stuurt bij waar nodig.”

Cleo Aerts: “We worden vanaf het eerste jaar grondig voorbereid op deze werkwijze en krijgen les in het zoeken, lezen en beoordelen van wetenschappelijke literatuur. We leren informatie systematisch te beoordelen op haar wetenschappelijke evidentie. Die aanpak bevalt mij prima. Als je gewoon je les studeert voor een examen, dan ben je die kennis weer sneller kwijt. Door deze intensieve manier van werken, doorleef je het hele proces. Ik heb telkens weer dat aha-gevoel onderweg. Dan denk ik: *Dat bedoelde die professor dus tijdens dat hoorcollege.* En nadien blijft die leerstof ook echt hangen.”

Marleen Vanvuchelen: “Die lesaanpak vraagt enorm veel inzet en flexibiliteit van studenten en het onderwijzend personeel, maar het rendeert wel. Ik geef ook les aan de KU Leuven en de VUB en dan merk je het verschil. Nergens worden er meer vragen gesteld dan hier in Hasselt. Onze studenten zijn veel meer betrokken bij hun leerstof en stellen zich een stuk kritischer op. Ze denken écht mee, nemen niet zomaar alles aan wat je vertelt en laten zich niet betuttelen.”

Ivo van Helden: “Dat geldt niet alleen voor de theorievakken. Die basishouding van kritisch reflecteren en levenslang leren kenmerkt ook de praktijklessen.”

Marleen Vanvuchelen: “Zonder de sterke groep van up-to-date praktijkassistenten zou de opleiding nergens staan!”

ONDERZOEK INGEBED IN ONDERWIJS

Ivo van Helden: “Onderzoek is de laatste jaren belangrijker geworden in onze opleiding. Logisch natuurlijk als je academiseert. In het tweede bachelorjaar moesten we voor het eerst een mini-onderzoek uitvoeren. Echt op hoog niveau. Daarbij doorliepen we netjes alle fases van het academische onderzoeksproces: een uitgebreide literatuurstudie maken, een onderzoeksprotocol schrijven, dat hele onderzoek ook effectief op poten zetten, de resultaten statistisch verwerken en er ten slotte professioneel over rapporteren. Mijn werkgroep ging bijvoorbeeld na of er verschil is in hartslag wanneer je buiten of binnen traint. Nu klinkt dat zeer eenvoudig, maar het was niet simpel om die situaties in een onderzoekscontext op een correcte manier na te bootsen en nadien de cijfers grondig te analyseren. Boeiend was het in elk geval. Ik vond het een prettige kennismaking met het academische onderzoek.”

Marleen Vanvuchelen: “Twintig jaar geleden bestond dat natuurlijk allemaal niet, onderzoeksmatige projecten in de opleiding. Daaraan zie je meteen dat we heel ver staan van die initiële opleiding kinesitherapie. De beroepspraktijk van kinesitherapeuten is veel breder en complexer geworden en onze opleiding heeft zich in een stroomversnelling aan die veranderde noden aangepast. Tot 1989 kregen kinesitherapeuten drie jaar lang een zeer praktische opleiding. Die wetenschappelijke basis was destijds veel minder belangrijk. In 2008-2009 evolueerden we naar een academische opleiding met twee bachelor- en twee masterjaren. We verbreedden en verdiepten het theoretisch-wetenschappelijke fundament en bedden onderzoeksprojecten systematisch in het curriculum in. Met resultaat, want sommige van onze masterproeven leiden nu al tot internationale publicaties. Dat is niet niets! Dan zie je dat we hier echt thuishoren op de universiteit.”

ONDERZOEKSOPPORTUNITEITEN GROEIEN

Marleen Vanvuchelen: “Onze onderzoeksgroep REVAL verricht al jaren hoogstaand academisch onderzoek op verschillende terreinen, maar onder het dak van een universiteit kan dat binnenkort nog veel makkelijker. Zo is het bijvoorbeeld een stuk eenvoudiger om onderzoekfinanciering te krijgen als je bij een universiteit hoort. Probeer maar eens een FWO-project aan te vragen vanuit een hogeschool: dat is haast onbegonnen werk. En als we volgend academiejaar officieel bij de universiteit horen, zal dat ook de erkenning van ons onderzoek geen windeieren leggen. Dan treden we plots uit de schaduw met ons werk. Dat heb ik persoonlijk al ervaren. Sinds er in januari ‘professor’ voor mijn naam staat, word ik plots gevraagd voor een doctoraatscommissie aan de KU Leuven en mag ik meteen een internationaal, academisch congres modereren. Mijn onderzoeksexpertise is niet veranderd, maar die academische titel opent wel deuren. Het maakt veel beter zichtbaar waar we al jaren mee bezig zijn. En dat creëert weer heel wat nieuwe perspectieven.”

MULTIDISCIPLINAIRE SAMENWERKINGSKANSEN IN HET KWADRAAT

Marleen Vanvuchelen: “Binnen de UHasselt wordt het ook veel makkelijker om met andere onderzoeksinstituten van de universiteit samen te werken en mooie multidisciplinaire onderzoeksprojecten op te zetten. Op dit moment lopen er al succesvolle samenwerkingen met o.a. de opleiding geneeskunde, waarin we de krachten

Sinds er in januari 'professor' voor mijn naam staat, word ik plots gevraagd voor een doctoraatscommissie aan de KU Leuven en mag ik meteen een internationaal, academisch congres modereren. Mijn onderzoeksexpertise is niet veranderd, maar die academische titel opent wel deuren."

bundelen rond het MS-onderzoek. Met de integratie kunnen we hier nog een stap verder in zetten."

Ivo van Helden: "Het zou prettig zijn als die samenwerkingen met geneeskunde ook naar het onderwijs konden vertaald worden. Op dit moment mogen we de snijzaal van geneeskunde al gebruiken, maar misschien kunnen we in de toekomst ook projecten op touw zetten waarbij we in multidisciplinaire teams aan een concrete case werken."

Cleo Aerts: "In onze opleiding lopen er projecten waarbij studenten ReKi, verpleegkunde en ergotherapie van de PHL samenwerken, maar het zou inderdaad zeer fijn en zinvol zijn om in de toekomst ook gelijkaardige projecten met de artsen in opleiding te organiseren. Uiteindelijk zullen we ook in onze latere beroepspraktijk intens met hen moeten samenwerken."

Marleen Vanvuchelen: "Dat is ook echt de bedoeling. We willen de toekomstige kinesitherapeuten en artsen van Limburg echt bij elkaar brengen. De contacten die studenten hier leggen, zijn van onschatbare waarde voor hun latere carrière en voor het brede zorgnetwerk in Limburg. Als zij op een goede manier samenwerken en overleggen, kan dat de zorgverlening in onze provincie alleen maar ten goede komen. Voor de UHasselt betekent de integratie van onze opleiding op dat terrein een enorme kans: de universiteit heeft geen masterstudenten

geneeskunde en werkt toch zeer intensief samen met de Limburgse ziekenhuizen Jessa en ZOL. Onze opleiding en onze masterstudenten kunnen in die ziekenhuizen een belangrijke rol spelen."

KLAAR VOOR INTEGRATIE

Cleo Aerts: "Eigenlijk verandert er voor ons helemaal niets als we volgend jaar integreren. Ons curriculum werd jaren geleden al aangepast, de lesaanpak blijft dezelfde en de onderzoeksactiviteiten van REVAL lopen gewoon door. Enkel de stempel op ons diploma verandert."

Ivo van Helden: "En de locatie. Tenminste gedeeltelijk. We krijgen nu al een groot deel van onze lessen op de UHasselt-campus, maar de praktijklessen vinden nog plaats op de PHL-campus in Hasselt. Volgend academiejaar verhuizen ook de praktijklokalen naar Diepenbeek. Dat maakt het voor ons een stuk makkelijker. Dan moeten we niet voortdurend heen en weer pendelen."

Cleo Aerts: "Daardoor zullen we ons wellicht nog meer thuis voelen op de universiteitscampus. Als we nu een springuur hebben, gaan we nog vaak naar de campus in Hasselt. Volgend academiejaar zullen we dan in Diepenbeek blijven, iets eten in het studentenrestaurant of wat gaan werken in de universiteitsbibliotheek. Dan horen we er echt bij! Eigenlijk levert die integratie ons ook op dat terrein niets dan voordelen op."

Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie (ReKi)

Opleidingen:

- Academische bachelor ReKi
- Academische master ReKi bij neurologische aandoeningen
- Academische master ReKi in de geestelijke gezondheidszorg
- Academische master ReKi bij musculoskeletale aandoeningen

Integrerende studenten:

+/- 600

Integrerende docenten en onderzoekers:

+/- 40

Faculteit:

Geneeskunde en levenswetenschappen

Locatie:

UHasselt, campus Diepenbeek

Meer info?

www.uhasselt.be/revalidatiewetenschappen-en-kinesitherapie

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN

Drie jaar geleden al besloten de KHLim en de XIOS Hogeschool Limburg om de krachten te bundelen en samen één sterke Limburgse ingenieursopleiding op te bouwen. Vanaf volgend academiejaar integreert deze eengemaakte opleiding in de universiteit. Of beter: in twee universiteiten, want de opleiding industriële ingenieur is een gezamenlijke opleiding van de UHasselt en de KU Leuven. “Het grote voorbereidend werk is achter de rug. De integratie vormt een mooi sluitstuk van dit proces”, vertellen docent Ronald Thoelen en studenten 3de bachelor Brechtel Coox en Dominique Hendriks.

“**Onze opleiding komt bijzonder goed van pas als je academische kennis wil valoriseren naar producten en diensten waarmee de industrie meteen iets kan.**”

INDUSTRIEEL INGENIEUR ≠ BURGERLIJK INGENIEUR

Brechtel Coox: “Voor ons verandert er volgend jaar niet veel. Het grote werk is achter de rug. Intussen is het al drie jaar geleden dat de KHLim en de XIOS Hogeschool Limburg deze nieuwe opleiding samen op poten zetten. De curricula staan op punt, het programma is goed opgebouwd en het onderzoeksluik zit al van in het begin duidelijk door ons onderwijspakket verweven.”

Dominique Hendriks: “Het is niet omdat we vanaf volgend academiejaar tot de UHasselt/KU Leuven behoren dat de lesinhoud en –aanpak ineens gaan verschillen. Onderzoek speelt een belangrijker rol in een universitaire opleiding, maar het profiel van een

industriële ingenieur wijzigt niet. Wij blijven praktisch inzetbare ingenieurs die zich met andere dingen bezighouden dan onze collega's burgerlijk ingenieur.”

Ronald Thoelen: “Dat verschil moet ook in een academische context goed bewaard blijven. Dat was de uitdrukkelijke vraag van Agoria en de Vlaamse Ingenieurskamer. Ons programma bestaat voor één derde uit theorie. De andere twee derden vullen we in met practica en labo's. Dat is een logische keuze, want een industriële ingenieur is gericht op de praktijk. Vanuit zijn wetenschappelijke achtergrond houdt hij zich vooral bezig met het oplossen van industriële reallifeproblemen. Oefeningen, projectwerk en praktisch

onderzoek moeten onze studenten klaarstomen voor die concrete arbeidspraktijk. Ook wanneer we straks tot de UHasselt behoren, willen we die verhouding tussen theorie en praktijk dus behouden.”

FOCUS OP VALORISATIE

Dominique Hendriks: “Dat wil niet zeggen dat we niet blij zijn dat we integreren. Integendeel. In de ons omringende landen worden alle academische opleidingen door universiteiten ingericht. Alleen in België zag het academische onderwijslandschap er anders uit. Uiteindelijk zorgt dat alleen maar voor verwarring. Een academische opleiding industrieel ingenieur hoort gewoonweg beter thuis op een universiteit.”

Brechtel Coox: “Soms had ik het best moeilijk om aan familie of vrienden uit te leggen dat ik een academische opleiding aan een hogeschool volgde. Je zag hen dan denken: *Dat zal dan wel wat makkelijker zijn*. En dat is natuurlijk niet het geval. Ook naar potentiële werkgevers is de waarde van ons diploma straks veel duidelijker en transparanter. Daar ben ik dan ook heel blij om.”

Ronald Thoelen: “Het is niet omdat industrieel ingenieurs meer focussen op de praktijk dat we niet thuishoren op de universiteit. We richten onze pijlen niet op het fundamentele onderzoek, maar borduren in ons toegepast onderzoek wel voort op de onderzoeksresultaten van anderen. Industrieel ingenieurs zijn *problem solvers*:

we pakken problemen aan die binnen de vijf jaar moeten opgelost worden. Dat is het grote verschil met burgerlijk ingenieurs. Maar net om die reden kunnen we een mooie meerwaarde betekenen voor de universiteit. Onze opleiding komt bijzonder goed van pas als je academische kennis wil valoriseren naar producten en diensten waarmee de industrie meteen iets kan.”

DE KRACHTEN BUNDELEN

Ronald Thoelen: “De integratie zelf is voor ons niet meer zo’n moeilijke oefening. Twee concurrerende opleidingen samenbrengen tot een samenhangend geheel was een veel grotere uitdaging. Ik ben blij dat we die stap al drie jaar geleden gezet hebben. En met een mooi resultaat. In plaats van te strijden om dezelfde studenten hebben we de krachten en de middelen gebundeld om een interessanter en breder pakket te kunnen aanbieden. Samen zijn we echt sterker en daar profiteren onze studenten meteen van.”

Dominique Hendriks: “Met acht verschillende bacheloropleidingen en tien afstudeermogelijkheden in de masteropleiding hebben we aan specialisatiemogelijkheden geen gebrek. Ik denk dat studenten industrieel ingenieur nergens in Vlaanderen uit zo’n breed pallet van expertisedomeinen kunnen kiezen.”

Brechtel Coox: “Voor mij persoonlijk is die hele fusieoperatie een groot voordeel geweest. Ik had me oorspronkelijk immers ingeschreven aan de KHLim, maar nu volg ik verpakkingstechnologie, een specifieke opleiding van de XIOS Hogeschool Limburg. Mochten de twee hogescholen hun afzonderlijk programma behouden hebben, dan was ik nooit met verpakkingstechnologie in contact gekomen. Wanneer je je als 18-jarige in het eerste jaar inschrijft in een opleiding, kan je onmogelijk al voorspellen welk deeldomein jou het meest zal interesseren. Het is belangrijk dat je van zo veel mogelijk kan proeven om een goed doordachte keuze te kunnen maken. In onze opleiding zijn die keuzemogelijkheden nu ook voorhanden.”

GEZAMENLIJKE OPLEIDING

Brechtel Coox: “Dat we een gezamenlijke opleiding worden van twee universiteiten ervaar ik alleen maar als een voordeel. We profiteren echt van het beste van twee werelden. We kunnen terugvallen op het netwerk en de expertise van de UHasselt én van de KU Leuven. Ik denk niet dat andere Vlaamse studenten industrieel ingenieur zo’n brede waaier van potentiële stageplaatsen voorgeschoteld krijgen.”

Ronald Thoelen: “Ook voor het onderzoek van onze faculteit levert dat heel wat voordelen op. We werken heel sterk samen met imo-imomec van de UHasselt, maar ook met IMEC van de KU Leuven. Dat is de ideale manier om onze onderzoeksexpertise verder uit te bouwen en om nog meer interessante doctorandi aan te trekken. Als we straks écht officieel geïntegreerd zijn, zullen we ook makkelijker aan heel wat multidisciplinaire onderzoeksprojecten kunnen meewerken.”

HET CAMPUSGEVOEL

Dominique Hendriks: “Een dubbele studentenkaart zijn we gewoon: omdat we zowel les volgen in de gebouwen van de XIOS Hogeschool Limburg als van de KHLim, hebben we overal een andere studentenkaart om gebruik te kunnen maken van de bibliotheek of om aan studententarief te kunnen eten. Volgend jaar mogen we met onze UHasselt-studentenkaart ook gebruikmaken van hun faciliteiten. Niets dan voordelen dus.”

We kunnen terugvallen op het netwerk en de expertise van de UHasselt én de KU Leuven. Ik denk niet dat andere Vlaamse studenten industrieel ingenieur zo'n brede waaier van potentiële stageplaatsen voorgeschoteld krijgen."

Brechtel Coox: "We blijven ook gewoon les volgen in deze gebouwen en verhuizen straks fysiek niet mee naar de UHasselt. Al onze labo's zijn hier voorhanden en uiteindelijk maken we allemaal deel uit van eenzelfde campus."

Ronald Thoelen: "We hebben er inderdaad voor geopteerd om de lesactiviteiten gewoon te laten plaatsvinden in de huidige gebouwen. Sommigen vinden dat misschien een gemiste kans, maar voor ons werkt het op die manier wel. Ik denk dat we op termijn met nieuwe studenten ook echt dat campusgevoel kunnen creëren zonder dat ze les volgen in de UHasselt-gebouwen. Voor onze opleiding is het ook een voordeel om de contacten met de hogescholen goed te onderhouden, want een groot deel van onze studenten vindt via schakelprogramma's van de hogescholen de weg naar onze academische opleiding. We behouden dus al onze voordelen en krijgen er door de integratie nog heel wat extra's bovenop!"

Industriële wetenschappen (IW)

Opleidingen:

- Academische bachelor en master IW – bouwkunde
- Academische bachelor en master IW – chemie
- Academische bachelor en master IW – elektromechanica
- Academische bachelor en master IW – elektronica ICT
- Academische bachelor en master IW – nucleaire technologie
- Academische bachelor en master IW – verpakkingstechnologie
- Academische master IW – biochemie
- Academische master IW – energie

Integrerende studenten:

+ - 805

Integrerende docenten en onderzoekers:

+ - 94

Faculteit:

Industriële ingenieurswetenschappen *(nieuw!)*

Locatie:

op campus Diepenbeek en de gebouwen van XIOS Hogeschool Limburg en KHLim

Meer info?

www.uhasselt.be/Industriële-ingenieurswetenschappen

HOOFD IN DE WOLKEN, VOETEN OP DE GROND

“Interieurarchitectuur gaat al lang niet meer over gordijnen en hippe meubeltjes. En architectuur is veel meer dan de creatieve oplossing die aan het einde van de rit gevonden wordt”, vertelt Jo Berben, oprichter van a2o-architecten en gepassioneerd docent in de masteropleiding architectuur. “Moderne architecten creëren ruimtelijke en sociale meerwaarde in ons woon- en werkklimaat. Dat is veel breder dan alleen maar een mooi ontwerp maken. Om dat te kunnen, heb je ook een stevig theoretisch-wetenschappelijk fundament nodig en een ruime blik op de omgeving. Onze studenten hebben dat. En met de integratie komt onze opleiding waar ze thuishoort: op een universiteit.”

ART MEETS SCIENCE

Jo Berben: “In onze huidige maatschappij zie je dat de ogenschijnlijke grenzen tussen kunst en wetenschappen steeds meer vervagen. Als je kijkt naar wat Koen Vanmechelen bijvoorbeeld doet met zijn *Cosmopolitan Chicken Project*: dat is kunst, maar tegelijkertijd ook genetica. Het is precies op het raakvlak waar beide disciplines elkaar ontmoeten dat er iets interessants gebeurt. In onze opleiding is dat niet anders: we brengen wetenschappelijke inzichten samen met creativiteit en praktische oplossingen.”

Olivier De Schaetzen, student 2de masterjaar architectuur: “Kunst en wetenschappen lijken op het eerste gezicht misschien wel tegenpolen. Maar als je goed kijkt, dan zie je dat ze heel wat met elkaar gemeen hebben. Ze zoeken en onderzoeken, stellen de wereld en zichzelf in vraag en gaan op zoek naar oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. In architectuur sla je de brug tussen wetenschappen en het creatieve. Je vertaalt academische kennis en onderzoek naar een praktisch, creatief ontwerp. Die mix maakt de studie net zo interessant.”

Maud Vandersmissen, studente 1ste masterjaar interieurarchitectuur: “Veel mensen herleiden een opleiding interieurarchitectuur nog al te vaak tot dat creatieve luik. Ze denken – onterecht – dat het alleen maar gaat om frisse kleurtjes, eigzinnige meubels en een mooi eindresultaat. Maar eigenlijk heeft onze opleiding helemaal niets te maken met *mooi* of *lelijk*. Onze ontwerpen zijn gebaseerd op onderzoeksresultaten. Om tot een geslaagd eindresultaat te komen, moet je een lange weg afleggen en moet je veel breder kijken dan de onmiddellijke ruimte die je moet designen. Ook de omgeving speelt een belangrijke rol.”

RESEARCH BY DESIGN

Jo Berben: “Onze opleidingen zijn jaren geleden al gestart met het academiseringsproces. We hebben het wetenschappelijk-onderzoeksmatige aspect veel beter zichtbaar gemaakt in de opleiding en de beoordeling. En dat is een goede zaak geweest. De curricula hebben serieuze veranderingen ondergaan. We hebben de theoretische

basis sterk uitgebreid en zijn een aantal elementen in het ontwerp-proces gaan objectiveren. Samen met studenten leggen we nu telkens opnieuw eenzelfde traject af: van een goede analyse met een grondig onderzoek tot een creatief ontwerp.”

Rebecca Gerrits, 1ste masterjaar interieurarchitectuur: “*Research by design*: dat is niet alleen een mooi motto. Bij elke opdracht gaan we effectief *onderzoekend ontwerpen* en verschillende mogelijkheden uittesten in de ruimte.”

Olivier De Schaetzen: “Net zoals een chemicus in een labo een experiment uitvoert met chemische componenten gaan wij in onze onderzoeken na hoe verschillende ruimtelijke elementen elkaar beïnvloeden. Om dat tot een goed einde te brengen, moet je ook echt heel breed gaan kijken. Veel verder dan de onmiddellijke ruimte die je moet ontwerpen. Je moet de hele omgeving mee in kaart brengen, want architectuur is altijd een soort inbreuk in de bestaande ruimte. Daar moet je als architect ook je verantwoordelijkheid in nemen.”

Maud Vandersmissen: “Door die onderzoeksmatige aanpak kan je het uiteindelijke ontwerp veel beter verantwoorden. Met objectieve argumenten kan je aantonen waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt. Zo blijf je ook buiten het verhaal van *mooi* of *lelijk*. En dat geeft elke student de kans om zichzelf creatief te ontplooiën. Onze ontwerpen moeten niet aan bepaalde esthetische stijkenmerken beantwoorden om een goede beoordeling te krijgen. De ene gaat

“ Net zoals een chemicus in een labo een experiment uitvoert met chemische componenten gaan wij in onze onderzoeken na hoe verschillende ruimtelijke elementen elkaar beïnvloeden.”

“Elke kamer mag dan zijn eigen inrichting en bewoners hebben, er zijn wel raakvlakken. We kunnen samen nieuwe synergieën opzoeken en prachtige projecten realiseren.”

resoluut voor een strak design, de andere kan zijn persoonlijkheid meer kwijt in wat wolligere ontwerpen. Zolang het proces klopt en het ontwerp stilistisch consequent is, kan het. Op die manier kan iedereen zijn eigen, persoonlijke pallet als ontwerper opzoeken en ontwikkelen. En dat is belangrijk voor architecten. Die eigenheid hebben we straks nodig om ons professioneel te profileren.”

Rebecca Gerrits: “Door die veranderingen in het curriculum is ons programma wel een stuk zwaarder geworden. De opleiding is de laatste jaren echt moeilijker geworden. Maar het is wel interessanter. We doen een pak meer bagage op onderweg.”

ONDERZOEKEN, MANAGEN EN ONTWERPEN

Jo Berben: “De arbeidsrealiteit van architecten en interieurarchitecten is enorm veranderd de laatste jaren. Vroeger leidden wij onze studenten op tot zelfstandige architecten. We wilden ervoor zorgen dat ze zo snel mogelijk dat label aan hun voordeur konden hangen en meteen aan de slag konden. Dat is tegenwoordig wel heel anders. De meeste architecten werken in teamverband: de maatschappelijke uitdagingen waarop we een antwoord moeten zoeken, zijn een stuk complexer geworden en dus zie je dat veel architecten tegenwoordig de krachten bundelen. Sommige afgestudeerden worden ook managers die voor aannemers de regie van een groot bouwwerk voor hun rekening nemen. Anderen gaan verder in het onderzoek. Daar moet je als opleiding rekening mee houden.”

Olivier De Schaetzen: “De opleiding stoomt ons optimaal klaar voor die veelzijdige arbeidsrealiteit. De wisselwerking tussen het onderzoeksteam ArcK en de docenten van het creatieve ontwerpatelier betekenen een grote meerwaarde voor onze projecten. Dit jaar werken we bijvoorbeeld rond het thema bedrijvigheid. Wat gebeurt er straks met de gronden van Ford Genk? Wat kunnen we daarmee? Kunnen we bijvoorbeeld gebouwen maken die hybride zijn? De onderzoekers verkennen nieuwe projecten en verrichten heel wat voorbereidend werk. Onze ontwerp opdrachten worden gebruikt als input om het onderzoek nog verder aan te zwengelen. Met onze ontwerpen gebeurt ook echt wat. Dat maakt het boeiend.”

Jo Berben: “En we gaan daarbij veel verder dan het louter theoretische onderzoek. We koppelen ook terug naar de scheepvaart en overleggen met de expertengroep van Ford Genk. Ook zorg is een thema dat belangrijk is in ons onderzoek. Hoe kan je buiten de grote steden in Limburg zorgfaciliteiten organiseren en inplanten? Stuk voor stuk maatschappelijke uitdagingen waarvoor we als architect een oplossing proberen te vinden.”

Maud Vandersmissen: “In het derde bachelorjaar voor interieurarchitectuur werken we momenteel aan een herbestemmingsont-

werp voor een asielcentrum. Van dat soort opdrachten hou ik echt heel veel. Dan ben je niet alleen bezig met design. Voor zo'n opdracht moet je veel dieper graven en breder gaan kijken vanuit verschillende invalshoeken en disciplines. Je geeft dan echt mee vorm aan de uitdagingen van deze maatschappij. En dat is fantastisch!"

NIEUWE SYNERGIEËN ZOEKEN

Olivier De Schaetzen: "Dat multidisciplinaire karakter maakt het beroep van architect ook extra boeiend. Als architect bouw je mee aan het decor van het leven en dat heeft ook te maken met ecologie, gezondheid... Daarom vind ik het ook een groot voordeel dat we straks tot de UHasselt behoren. Daar is weer ruimte voor multidisciplinaire samenwerkingen. Daar kunnen wij als creatieve opleiding ook een meerwaarde betekenen. De universiteit is een huis met verschillende kamers: kamers met exact-wetenschappelijk onderzoek, met mens-wetenschappelijk onderzoek en volgend academiejaar ook met artistiek onderzoek. Elke kamer mag dan zijn eigen inrichting en bewoners hebben, er zijn wel raakvlakken. We kunnen samen nieuwe synergieën opzoeken en prachtige projecten realiseren. We kunnen samen meerwaarde creëren als de kamers open ruimtes zijn waarin we de krachten bundelen."

Rebecca Gerrits: "Dat gebeurt nu ook al. In ons *Retail Design Lab* werken de onderzoekers van interieurarchitectuur samen met de BEW-onderzoeksgroep Marketing. Samen gaan we na hoe we door de vormgeving van de winkelruimte of het licht- en kleurgebruik het koopgedrag van consumenten kunnen beïnvloeden."

Maud Vandersmissen: "Als we straks officieel tot de universiteit behoren, zal het nog makkelijker worden om gezamenlijke projecten op poten te zetten. Ik zie veel opportuniteiten in samenwerkingen met wetenschappen, economie en levenswetenschappen."

Jo Berben: "Naast al die aandacht voor onderzoek en wetenschappelijk-academische aspecten, blijft architect natuurlijk een zeer praktisch beroep. Die voeling met de praktijk willen we goed

bewaken. Dat evenwicht is heel belangrijk. Ook als we straks deel uitmaken van de universiteit."

TRANSPANTER HOGER ONDERWIJSLANDSCHAP

Jo Berben: "Ik zie in de integratie heel wat voordelen: zowel voor onze opleiding als voor de UHasselt, die haar aanbod hierdoor toch bijzonder verbreedt. Ook internationaal is de integratie goed nieuws, want het Vlaamse hoger onderwijslandschap wordt door de integratie veel beter leesbaar. Academische opleidingen worden aangeboden door universiteiten en professionele opleidingen horen thuis op een hogeschool. Voor de positionering van onze opleiding naar onze instroom vind ik dat een stuk transparanter."

Maud Vandersmissen: "Met het label 'universitair' ga je volgens mij nog betere studenten aantrekken. Het dekt de lading ook veel beter. In het eerste jaar zie je nu soms toch studenten een foute keuze maken omdat ze heel andere dingen verwachten van de opleiding interieurarchitectuur. Dat het in onze opleiding niet alleen om dat creatieve luik draait, zal veel duidelijker zijn wanneer de opleiding door een universiteit wordt ingericht."

Jo Berben: "Toch ben ik de PHL zeer dankbaar voor de manier waarop ze ons in dit proces hebben begeleid. Zij hebben het zaadje geplant en ons alle kansen gegeven. Nu we een klein boompje geworden zijn, krijgen we in een nieuwe grond betere groeikansen. De voedingsbodem van de universiteit creëert weer hele nieuwe kansen, bijvoorbeeld op het gebied van onderzoek en internationalisering. Dat is de vruchtbare grond die we nu nodig hebben om te blijven groeien."

Olivier De Schaetzen: "Door die goede voorbereiding verandert er volgend academiejaar voor de studenten maar weinig. We hebben die hele evolutie al doorlopen: onze curricula zijn wetenschappelijk sterker onderbouwd, het onderzoek werd ingebed in het curriculum en we volgen al jaren les op de campus. Wij voelen ons hier thuis op de UHasselt. We zijn er helemaal klaar voor!"

Architectuur en interieurarchitectuur

Opleidingen:

Academische bachelor en master in de architectuur
Academische bachelor en master in de interieurarchitectuur

Integrerende studenten:

+/- 600

Integrerende docenten en onderzoekers:

+/- 85

Faculteit:

Architectuur en kunst (*nieuw!*)

Locatie:

UHasselt, campus Diepenbeek

Meer info?

www.uhasselt.be/architectuur
www.uhasselt.be/interieurarchitectuur

ENERGY STORAGE

UHASSELT EN UMICORE SLAAN DE HANDEN IN ELKAAR

Kennis delen is impact verdubbelen. En gebundelde krachten kunnen meer. Dat zijn de kerngedachten van 'open innovatie'. Het partnerschap dat de UHasselt met Umicore gesloten heeft, past perfect binnen deze filosofie. Op 17 januari ondertekenden ze officieel een innovatiecharter. In dit verband werd in het Instituut voor Materiaalonderzoek (imo-imomec) een onderzoeksgroep Energy Storage opgericht die zich specifiek toelegt op de ontwikkeling van materialen voor hernieuwbare batterijen. "Wij zijn verheugd om een partner te zijn van deze nieuwe onderzoeksactiviteiten binnen de UHasselt", zei Denis Goffaux, CTO van Umicore.

BETERE BATTERIJEN = BETER MATERIAAL

Imo-imomec bouwde al een internationale reputatie op in hun onderzoek naar en ontwikkeling van energiegeneratie en andere elektronietoepassingen. Met de nieuwe onderzoeksgroep Energy Storage spitsen ze zich nu ook specifiek toe op fundamenteel onderzoek van materialen voor een betere energieopslag in batterijen. "Energy storage wordt in onze maatschappij steeds meer een issue. Zonder oplaadbare batterijen zou een wereld van gsm's en laptops niet mogelijk zijn", vertelt professor Dirk Vanderzande, directeur van imo-imomec. "Voor imo-imomec is deze nieuwe onderzoekslijn eigenlijk een logische volgende stap in ons onderzoek, want een betere batterij komt in grote mate neer op betere materialen. De pure wetenschappelijke basisconcepten en fundamentele kennis die we hebben uitgebouwd en ontwikkeld voor energiegeneratie door samenwerking tussen chemici, fysici en ingenieurs, verschillen niet zo veel van de kennis die je nodig hebt om ook batterijen te kunnen verbeteren. We kijken ernaar uit om ook in materiaalonderzoek voor energieopslag een belangrijke rol te kunnen spelen."

PARTNERS IN INNOVATIE

Umicore ondersteunt deze nieuwe onderzoeksactiviteiten van imo-imomec actief door een langlopende onderzoekssamenwerking in dit domein. "Umicore heeft al enkele jaren een wereldwijde leiderspositie in het domein van herlaadbare batterijen", aldus Denis Goffaux, Chief Technology Officer van Umicore. "We ondersteunen op internationaal niveau wetenschappelijke initiatieven die zich hierop toelagen en zijn verheugd een partner te zijn van deze nieuwe onderzoeksactiviteiten in energieopslag binnen de UHasselt."

Mobiliteit

de uitdaging van de toekomst

Verkeersslachtoffers, fileleed, elektrische auto's, duurzame mobiliteit... Verkeer en mobiliteit zijn bijna dagelijks in de media. Het is een belangrijk issue in onze maatschappij. Dat is logisch, want mobiliteit geeft ons vrijheid. En om goed te kunnen leven, moeten we ons kunnen verplaatsen. Maar als we deze mobiliteit voor toekomstige generaties willen garanderen, moeten we ze wel anders en duurzamer gaan organiseren.

67% van de verplaatsingen in Vlaanderen gebeurt vandaag nog steeds met de auto. Dat is onhoudbaar op termijn. Voor het milieu en voor de economie – want al die files kosten handenvol geld. Deze gewoonte omkeren, is dé uitdaging waar mobiliteitsdeskundigen voor staan. Welke alternatieven kunnen we aanbieden en hoe kunnen we ons verplaatsingsgedrag en onze verplaatsingsgewoonten beïnvloeden? Welke maatregelen kan de overheid nemen zonder grote delen van de bevolking uit te sluiten van mobiliteit?

Wat doen we met minder mobiele mensen? Door de vergrijzing is dit een groep die steeds groter wordt. Ook zij hebben recht op

toegankelijke mobiliteit. Hoe kunnen we het huidige aanbod beter afstemmen op hun behoeften? En wat met de verkeersveiligheid in Vlaanderen? We maakten al een serieuze inhaalbeweging: het voorbije decennium halveerde het aantal dodelijke slachtoffers op onze Vlaamse wegen. Maar gemiddeld 430 dodelijke slachtoffers per jaar is nog te veel. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat dit cijfer blijft dalen?

Mobiliteit is dé uitdaging van de toekomst. Alle docenten van de opleiding mobiliteitswetenschappen zijn ook verbonden aan het Instituut voor Mobiliteit (IMOB) van de Universiteit Hasselt. Het IMOB is één van de grootste onderzoeksinstituten in België dat actief is rond mobiliteit. De verschillende onderzoeksopdrachten die studenten mobiliteitswetenschappen uitvoeren worden begeleid vanuit het IMOB, waardoor je als student van in het begin al midden in het werkveld staat. Maar de organisatie van mobiliteit in al haar facetten roept nog heel wat vragen op. Help jij ons mee de antwoorden te vinden?

Verkeerskunde wordt mobiliteitswetenschappen

"In ons onderwijsprogramma benaderen we mobiliteit multidisciplinair in al zijn facetten: vanuit een duurzame, sociale en ecologische blik", vertelt professor Geert Wets. "De naam *verkeerskunde* is te eng en dekt de lading onvoldoende. *Mobiliteitswetenschappen* zegt veel beter waar we voor staan."

FEATHERS HELPT OVERHEID OP (DUURZAME) WEG

Mobiliteit is een basisrecht. Om te blijven groeien op persoonlijk en professioneel gebied moeten we ons kunnen verplaatsen. Enkel wanneer we mobiel zijn, kunnen we immers ten volle deelnemen aan het sociaal en maatschappelijk leven. Maar als we die mobiliteit ook aan toekomstige generaties willen garanderen, moeten we ons mobiliteitssysteem anders organiseren. Duurzame mobiliteit is een immense uitdaging in een land waar 67% van alle verplaatsingen nog steeds met de auto gebeurt. Hoe kan je als overheid het verplaatsingsgedrag van de Vlaming veranderen zonder zijn levenskwaliteit in te perken? Welke maatregelen kan je nemen om het fileleed aan te pakken als je tegelijkertijd mobiliteit toegankelijk wil houden voor iedereen? Met zijn onderzoeksprojecten ondersteunt het *Instituut voor Mobiliteit (IMOB)* van de UHasselt de overheid bij deze moeilijke taak.

Meer kilometers, milieuvriendelijkere auto's

“We leggen met zijn allen dagelijks heel wat kilometers af om ons te verplaatsen naar het werk, naar school en naar andere activiteiten”, vertelt professor mobiliteitswetenschappen Davy Janssens. “Dat verplaatsingsgedrag van Vlamingen brengen we bij IMOB elk jaar in kaart. Zo weten we perfect hoeveel kilometers de Vlaming per dag aflegt, welke vervoermiddelen hij hiervoor gebruikt en wat de impact van al die kilometers is op ons milieu. Op het gebied van vervoerswijzekeuze zien we geen grote veranderingen. En ook het aantal afgelegde kilometers blijft stijgen. Toch kan de impact op het milieu enigszins beperkt worden doordat de brandstof die we gebruiken en de technologie van de wagens steeds schoner worden. Ook dat is een belangrijke maatstaf als het om duurzame mobiliteit gaat.”

Het beleid ondersteunen

“Als wetenschappelijke instelling brengen wij niet alleen dit soort informatie in kaart. We ondersteunen de overheid ook door te onderzoeken hoe we onze mobiliteit duurzamer kunnen organiseren. We berekenen op voorhand wat de precieze consequenties van mogelijke beleidsmaatregelen zijn. Wat mag je verwachten als je het aanbod van openbaar vervoer gaat veranderen in een regio? Welke maatregelen kan je nemen om de bereikbaarheid te vergroten en het fileleed te verzachten? En in hoeverre mag je verwachten dat een bepaald beleid ervoor zal zorgen dat de Vlaming zijn auto (voor sommige verplaatsingen) aan de kant laat staan? Dat zijn stuk voor stuk interessante en maatschappelijk relevante vragen.”

Verplaatsingsgedrag simuleren

“Om hier een objectief antwoord op te kunnen formuleren, gebruiken we verkeersmodellen”, zegt professor mobiliteitswetenschappen Tom Bellemans. “Ons FEATHERS-model is een geavanceerd verkeerssimulatiemodel dat de verkeersvraag op het niveau van het individu gaat modelleren. We voeren nauwkeurig een aantal persoonskenmerken in ons

systeem in: de leeftijd, het geslacht, de gezinscontext, het beschikbare gezinsinkomen, het autobezit, kinderen... Aan de andere kant brengen we de ruimtelijke ordening van de omgeving in kaart: waar bevinden zich de winkels, de scholen...? Welke transportsystemen zijn er op dit moment voorhanden? In FEATHERS simuleren we de volledige dagorde van deze virtuele individuen. Door de parameters aan te passen kunnen we de effecten van gewijzigde contexten en beleidsmaatregelen gaan voorspellen. Wat gebeurt er wanneer de bevolking vergrijsd? Welke individuen hebben er baat bij als je het aanbod van openbaar vervoer in een bepaalde regio gaat bijsturen of aanvullen? Wat is de impact van rekeningrijden? En is telewerken inderdaad een adequate manier om de fileproblematiek aan te pakken? Voor elk van deze maatregelen kunnen we nagaan wat hiervan de gevolgen zijn op het niveau van het individu: gaat hij zich meer of minder verplaatsen? Gaat hij langere afstanden afleggen of zal hij net meer rond de kerktoren blijven? Zal hij sneller verplaatsingen combineren en meteen inkopen doen nadat hij de kinderen naar school gebracht heeft? Of zijn de effecten verwaarloosbaar? Voor de overheid zijn deze antwoorden belangrijk om de effecten van potentiële maatregelen juist in te schatten.”

Rekeningrijden: een oplossing?

“Over rekeningrijden bijvoorbeeld is er de laatste tijd heel veel te doen. Met FEATHERS kunnen we concreet onderzoeken wat het effect hiervan zou zijn op de mobiliteit in Vlaanderen. Uit onderzoek blijkt dat Vlamingen gemiddeld 15% van hun beschikbaar gezinsinkomen aan mobiliteit willen besteden. Als je met de auto rijden drastisch duurder maakt, zal dat uiteraard zijn invloed hebben en zullen meer Vlamingen voor het openbaar vervoer kiezen. Maar hoeveel duurder moet je autorijden maken om het gehoopte resultaat te krijgen? Hoe ver kan je daar als overheid in gaan zonder een groot deel van de bevolking uit te sluiten van mobiliteit? Zo'n maatregel mag dan wel een positief effect hebben op het aanpakken van fileleed, maar het kan ook vervoersarmoede bij bepaalde

ZIJN WE KLAAR VOOR DE ELEKTRISCHE AUTO?

De elektrische wagen wordt vaak dé auto van de toekomst genoemd. Dit nieuwe vervoermiddel biedt immers interessante kansen om de milieu-impact van ons verkeer drastisch terug te dringen en dat is een mooie stap voorwaarts in de richting van duurzame mobiliteit. Maar de elektrische auto heeft ook zijn beperkingen en kan op dit moment nog niet alle verplaatsingen vervangen. Hoeveel procent van onze verplaatsingen kan al elektrisch? Heeft een grootschalige implementatie van deze wagens een effect op ons verplaatsingsgedrag? En welke impact zal dit hebben op ons Vlaamse energienetwerk? In het DATASIM-project zoekt het Instituut voor Mobiliteit (IMOB) van de UHasselt een antwoord op deze vragen.

segmenten van de bevolking veroorzaken. Daar moet je als overheid erg voorzichtig mee zijn, want mensen moeten natuurlijk nog wel op hun werk geraken, ze moeten inkopen doen en hobby's op verplaatsing kunnen uitoefenen. Met FEATHERS kunnen we heel gedetailleerd nagaan wie je precies treft met zo'n maatregel en voor welk type verplaatsing er zich problemen zullen stellen: woonwerkverkeer, vrijetijdsbestedingen... Op basis van onze resultaten kan de overheid haar beleid bijsturen."

Light rail: een haalbaar alternatief?

"Met ons verkeerssimulatiemodel kunnen we ook heel goed inschatten wat het precieze effect is van een verandering in het aanbod van het openbaar vervoer in een regio. Op dit moment gaat IMOB bijvoorbeeld na wat de impact zou zijn van een *light rail* in het Leuvense. In de eerste plaats kijken we of zo'n nieuw transportmiddel kostendekkend kan zijn en welke invloed dit zou hebben op andere transportmodi en op de congestie. Daarnaast onderzoeken we met welke frequentie de *light rail* het best kan rijden om echt succesvol te zijn en welke aansluitingen met andere openbare vervoermiddelen zeker gegarandeerd moeten worden. Maar zo'n nieuw transportmiddel implementeren, brengt ook heel wat indirecte gevolgen met zich mee: als het makkelijker wordt om je vlot te verplaatsen, krijg je - ongewild - ook een aanzuigeffect en trek je weer nieuw verkeer aan. Omdat we met FEATHERS het menselijk gedrag modelleren, kunnen we ook die indirecte gevolgen voorspellen en analyseren."

Van Vlaanderen tot Seoul

"Op dit moment gebruiken we ons model alleen in Vlaanderen, maar we willen FEATHERS ook internationaal op de kaart zetten. Momenteel werken we volop aan een verkeerssimulatiemodel voor Slovenië en Seoul (Zuid-Korea). Dat is weer een heel nieuwe uitdaging, want alles is daar anders: de ruimtelijke ordening, de culturele achtergrond van de weggebruikers, de soorten vervoermiddelen... En al die facetten bepalen het keuzeprocess van het individu mee."

Impact op verplaatsingsgedrag in kaart brengen

"Op dit moment weten we nog maar weinig over het verplaatsingsgedrag van bestuurders van elektrische auto's. We gaan er misschien van uit dat we met een elektrische wagen kortere trajecten zullen afleggen en vaker naar huis of naar een laadpaal rijden om onze auto weer op te laden, maar klopt dat ook? Dat weten we niet en dus moeten we dat onderzoeken", zegt professor mobiliteitswetenschappen Davy Janssens die het DATASIM-project coördineert. "Gps- en gsm-data bieden ons een schat aan informatie over ons verplaatsingsgedrag. IMOB ontwikkelde nu ook een smartphone-app SPARROW om de verplaatsingen en activiteiten te registreren van mensen die zich verplaatsen met een elektrisch voertuig."

Een smartphone-app om data te verzamelen

"De technologie voor de dataverzameling is uniek en innovatief. Door SPARROW weten we precies wanneer de bestuurders zich verplaatsen, welk traject ze volgen en wanneer ze het voertuig opladen. Die gegevens zijn belangrijk als je wil nagaan of bestuurders van elektrische auto's zich anders gaan gedragen en verplaatsen dan bestuurders van een traditioneel voertuig. Het vertelt ons ook hoeveel procent van onze verplaatsingen op dit moment al elektrisch zou kunnen gebeuren. Daarnaast geeft SPARROW ons inzicht in de te verwachten impact op ons energienetwerk en in de nieuwe infrastructurele behoeften die een grootschalige implementatie van elektrische wagens met zich meebrengt. Met deze gegevens kan de overheid straks beter inschatten waar ze bijvoorbeeld het best laadpalen installeert."

ALUMNUS

DUURZAAM DOOR HASSELT

“De aanleg van de Blauwe Boulevard, het Spartacusplan, het masterplan voor de stationsbuurt... In Hasselt staan er de komende jaren heel wat boeiende en ambitieuze projecten op stapel”, zegt Maarten De Schepper, hoofd van de mobiliteitsdienst van de stad Hasselt. “In ons nieuwe mobiliteitsplan hebben we heel kritisch gekeken naar hoe we mobiliteit op dit moment organiseren en hoe het in de toekomst nog beter kan.”

Het STOP-principe

“Duurzame mobiliteit vormt steeds het uitgangspunt van de stad Hasselt. In alles wat we doen – van de kleinste aanpassingen tot de grootste ontwikkelingsprojecten – hanteren we het STOP-principe. De ‘S’ staat voor stappen, de ‘T’ voor trappen, de ‘O’ voor openbaar vervoer en de ‘P’ voor personenwagen. We zetten vooral in op de eerste drie alternatieven en proberen het gebruik van de auto in de binnenstad zo veel mogelijk te ontmoedigen.”

Nieuwe uitdagingen

“De afgelopen zeven jaar hebben we, samen met de stad Genk, hard gewerkt aan ons nieuwe mobiliteitsplan. Daarbij hebben we kritisch gekeken naar de huidige verkeerssituatie, omdat we ervan overtuigd zijn dat heel wat dingen – zoals de bereikbaarheid van de stad – veel beter kunnen. Ons hele mobiliteitsplan is gebaseerd op het Spartacusplan. Van daaruit zijn we ons ook gaan bezinnen over andere fundamentele vragen. Welke functie heeft de kleine ring op dit moment? Willen we dat nog? En hoe kunnen we het verkeer vlotter doen verlopen rond de binnenstad? Een nieuwe denkwijze is nodig om echt vooruitgang te kunnen boeken.”

IMOB

STEUNPUNT VERKEERSVEILIGHEID

“IMOB coördineert voor de derde keer op rij het Steunpunt Verkeersveiligheid en daar zijn we heel blij om. Steunpunten verrichten beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek in opdracht van de Vlaamse overheid. Het is fijn om te zien dat er met onze onderzoeksresultaten van ongeval- en gedragsanalyse, rijsimulatoronderzoek en effectiviteitsevaluaties echt iets gebeurt”, aldus professor Daniels. “Voor het Steunpunt analyseren wij niet alleen de effecten van reeds uitgevoerde overheidsmaatregelen. We testen ook op voorhand uit of bepaalde nieuwe opties haalbaar en doeltreffend zijn. Op die manier willen we het beleid wetenschappelijk ondersteunen zodat de overheid snel en proactief kan inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen.”

Heraangelegde kruispunten redden levens

“Zo investeerde de Vlaamse overheid de afgelopen legislatuur fors in het wegwerken van gevaarlijke punten op het Vlaamse wegennet. Maar werkt zo'n maatregel ook echt? En verschilt het effect naargelang de verkeersdruk of het soort van locatie? Dat wil de overheid uiteraard graag weten en dus onderzoekt IMOB dit voor hen. Als uit ons onderzoek dan blijkt dat er op die plaatsen tot de helft minder zware ongevallen met doden of zwaargewonden plaatsvinden, dan is dat belangrijke informatie. Ons onderzoek objectiveert het effect van beleidsmaatregelen.”

Adviseren, voeden en inspireren

“Soms zien we wel dat bepaalde maatregelen een gunstig effect hebben op het aantal zware ongevallen, maar stellen we tegelijkertijd vast dat het soort ongevallen verandert. Wanneer er op kruispunten met verkeerslichten flitspalen geïnstalleerd worden, zie je bijvoorbeeld dat er zich minder zware aanrijdingen voordoen, maar dat tegelijkertijd het aantal kop-staartbotsingen wel stijgt. Ook dat gaan we dan bij IMOB verder onderzoeken om vanuit die resultaten weer nieuwe adviezen te formuleren”, aldus professor Daniels.

TOEGANKELIJKHEID WORDT STEEDS MEER EEN ISSUE

IEDEREEN MOBIEL!

In haar beleid stelt Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits *toegankelijkheid* voorop als één van de vijf basisdoelstellingen van het mobiliteitsbeleid – naast bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid en milieu. Dat is logisch, want in een samenleving waarbij iedereen tot zijn recht moet kunnen komen – ongeacht zijn culturele achtergrond, geslacht, talenten of beperkingen – staat participeren aan het maatschappelijk leven centraal. En je kan pas ten volle deel uitmaken van een samenleving als je je ook zelfstandig kan verplaatsen. “Toegankelijkheid is een relatief nieuw thema in het Vlaamse mobiliteitsbeleid”, vertelt professor Geert Wets van het Instituut voor Mobiliteit (IMOB). “Maar door onder andere de vergrijzing zal het thema alleen maar belangrijker worden.”

Steeds meer mensen met een (tijdelijke) beperking

“Vroeger had je twee duidelijk afgebakende groepen: enerzijds had je de klassieke, valide mensen en daarnaast had je een kleine groep mensen met een beperking. Het ging om een minderheid die duidelijk ook minder aandacht kreeg”, zegt professor Geert Wets. “Met de vergrijzing worden steeds meer mensen met de problematiek van toegankelijkheid geconfronteerd. Die groep wordt alsnog groter. In deze gevallen wordt de toegankelijkheid meestal niet beperkt omwille van tijdelijke beperkingen, maar veelal door beperkingen die geleidelijk aan erger worden. Denk aan mensen met gezichtsproblemen of met beginnende dementie. Omdat deze groep blijft groeien, wordt toegankelijkheid dus steeds meer een issue. Bovendien gaat men er vandaag ook van uit dat de meeste Vlamingen op een bepaald moment in hun leven wel eens een kortere periode minder mobiel zullen zijn: omdat ze een been breken, net geopereerd zijn...”

Mensen met een beperking veilig in het verkeer

“Wat doe je met mensen met beperkingen in je verkeersveiligheidsbeleid? Hoe ga je in het verkeer om met Vlamingen van wie het zicht alsnog verslechtert? Of met senioren die aan beginnende dementie lijden? Tot wanneer is het veilig om hen actief als bestuurder te laten deelnemen aan het verkeer? Dat zijn belangrijke vragen om bij stil te staan als je de verkeersveiligheid van alle weggebruikers wil blijven garanderen. Maar de antwoorden zijn niet eenvoudig. En de medische wereld is echt op zoek naar objectieerbare parameters om hiermee om te gaan. Rond dit thema heeft IMOB vorig jaar samen met het Jessa Ziekenhuis een rijnsimulatoronderzoek opgezet om de rijvaardigheid van senioren in kaart te brengen. Bepaalt hun leeftijd hoe goed ze rijden? Of zijn er andere parameters die hun rijgedrag kunnen objectiveren? Dat zijn interessante en maatschappelijk relevante vraagstukken waarmee het beleid echt iets kan.”

Het recht om zich zelfstandig te verplaatsen

“Maar mobiliteit is veel breder dan verkeersveiligheid. Iedereen heeft het recht op mobiliteit. Dat moeten we als maatschappij ook waarborgen. Als je mensen met een beperking bij het arbeidsproces en het brede sociale leven wil betrekken, moeten zij zich ook

zelfstandig kunnen verplaatsen. Misschien kan dat niet altijd met de auto, maar dan moeten we wel andere haalbare alternatieven aanbieden. En daar knelt vandaag nog te vaak het schoentje: ons openbaar vervoer is onvoldoende aangepast aan de noden van die groter wordende groep mensen met een beperking.”

Vervoermethoden combineren

“IMOB bracht voor de Vlaamse overheid in kaart welke vervoermethoden er op dit moment al bestaan voor mensen met een beperking. Welke bushaltes zijn aangepast? Welke treinen zijn toegankelijk? En welke diensten rond *aangepast vervoer* bestaan er op dit moment al? We gingen ook na hoe je de bestaande diensten aangepast vervoer op een efficiënte manier kan combineren met toegankelijk openbaar vervoer. Elke tram- of bushalte aanpassen is financieel niet haalbaar, maar alle verplaatsingen van mensen met een handicap via individueel aangepast vervoer organiseren is ook geen optie. Bovendien is het aanbod van deur-tot-deur vervoer op dit moment te versnipperd en niet gebiedsdekkend. In dit project probeerden we beide vervoermethoden op een efficiënte manier met elkaar te combineren: iemand die van Hasselt naar Oostende wil, kan het grootste deel van zijn traject immers met het bestaande openbaar vervoer afleggen. Enkel fijnmazigere verplaatsingen van zijn thuisadres tot aan het station moet je anders opvangen. We werkten een businessplan uit voor een gebiedsdekkend, complementair en toegankelijk vervoersysteem in Vlaanderen.”

Een aanspreekpunt creëren

“Die databank aangepast vervoer hebben we intussen gerealiseerd. Iedereen kan deze raadplegen via de website www.meermobiel.be. Toch merkten we dat onze doelgroep nood had aan gedetailleerde, betrouwbare en eenduidige informatie die op een gebruiksvriendelijke manier wordt aangeboden. Een online databank volstond dus niet. Op dit moment onderzoeken we via verschillende proefprojecten wat de beste manier is om mensen met een beperking optimaal te begeleiden in hun keuze voor de beste vervoerswijze. De bedoeling is dat we met een mobiliteitscentrale een aanspreekpunt creëren: een soort reisbureau waar mensen met een beperking meer inlichtingen kunnen krijgen over de verschillende opties.”

ALUMNUS

NOG VEEL HUISWERK VOOR STEDEN EN GEMEENTEN

Elk jaar sterven er bijna 900 mensen op Belgische wegen. Bij jonge mannen tussen 18 en 25 is het verkeer doodsoorzaak nummer één. En 40% van de Belgische gezinnen kent iemand die in een verkeersongeval om het leven kwam. “Die cijfers zijn choquerend, maar wel frappant”, zegt Veva Daniels van de vzw Ouders van Verongelukte Kinderen. “En achter die harde cijfers gaat heel wat menselijk leed schuil. Van ouders die hun kind nooit zien opgroeien, zussen die hun broer of zus voor altijd moeten missen... En dan hebben we het nog niet over de duizenden gewonden die het verkeer jaarlijks treft. Verkeersonveiligheid maakt vaak brokken die niet meer te lijmen zijn. Met het SAVE-project willen we steden en gemeenten sensibiliseren en begeleiden om van verkeersveiligheid een topprioriteit te maken.”

Geboren uit verdriet

“Ik ben al mijn hele leven sociaal geëngageerd”, vertelt Veva Daniels die het SAVE-project voor steden en gemeenten coördineert. “Daarom is deze job mij ook op het lijf geschreven. Want als ik er met dit project voor kan zorgen dat er ook maar één verkeersslachtoffer minder valt, dan kan ik alleen maar tevreden zijn. Ik werk immers elke dag met mensen die hun kind verloren zijn in het verkeer. Dat ene ongeval heeft hun wereld helemaal door elkaar geschud en liet een immense leegte achter. Zij moeten elke dag leven met dat onmenselijke gemis. De vzw Ouders van Verongelukte Kinderen wil niet alleen lotgenoten opvangen en bij elkaar brengen, maar ook echt werk maken van meer verkeersveiligheid in ons land. Dat deden ze jaren geleden al door SAVE-borden te plaatsen op de plek waar een kind verongelukte. Met die borden wilden ze niet alleen het kind herdenken, maar ook de voorbijgangers en bestuurders sensibiliseren. Met dit SAVE-project proberen we nu ook steden en gemeenten bewust te maken van de problematiek en hen te stimuleren om acties op touw te zetten die de verkeersveiligheid lokaal kunnen verbeteren. Op die manier hopen we dat we nog meer doden en ongevallen op onze wegen kunnen voorkomen.”

Alles kan beter

“Steden en gemeenten denken vaak dat ze al heel veel doen rond verkeersveiligheid. En dat klopt meestal wel, maar als je dan wat dieper gaat kijken, is er nog zo veel meer dat kan gedaan worden. Hoeveel gemeenten stellen in de winter als prioriteit om niet alleen de wegen maar ook de fietspaden sneeuwvrij te maken? Hoeveel gemeenten communiceren goed over hun mobiliteitsbeleid?

Hoeveel gemeenten plaatsen de resultaten van hun politiecontroles op hun website en verhogen zo de subjectieve pakkans van de inwoners? Welke gemeenten maken analyses van de verkeersongevallen op hun grondgebied en doen ook effectief iets met die cijfers? En hoeveel gemeenten zien er het nut van in om niet alleen borden te plaatsen met ‘zone 30’, maar ook effectief te investeren in infrastructuur aanpassingen die ervoor zorgen dat je niet sneller dan 30 kan of zal rijden? Dat zijn kleine, simpele dingen die een verschil maken.”

Expertise in de gemeenten brengen

“Het SAVE-project is erop gericht om steden en gemeenten te erkennen voor wat ze al doen rond verkeersveiligheid. Op het einde van het traject krijgen ze een SAVE-label waarmee ze aan de buitenwereld kenbaar kunnen maken dat ze verkeersveiligheid hoog in het vaandel dragen en daar concrete acties rond ondernemen. Vanaf het moment dat ze intekenen in het project begeleiden we hen om het nog beter te doen. Met mijn expertise en mijn diploma mobiliteitswetenschappen ga ik naar een gemeentebestuur dat die kennis niet altijd in huis heeft. Een heel jaar lang begeleid ik hen bij hun verkeersveiligheidsbeleid. Die professionele begeleiding is belangrijk om ervoor te zorgen dat ze nog een stap verder zetten.”

Persoonlijke begeleiding op maat

“In het SAVE-project krijgt elke deelnemende gemeente persoonlijke en professionele begeleiding. We geven hen concreet advies op maat om hun verkeersveiligheidsbeleid te verbeteren. Wij wijzen hen de weg en sturen bij, maar we verwachten van hen wel een

groot engagement. Per gemeente brengen we nauwgezet in kaart wat er al goed gaat en waar er nog ruimte is voor verbetering. Van daaruit proberen we pijnpunten bloot te leggen, nieuwe tips aan te brengen en stilletjes aan een mentaliteitswijziging op gang te brengen. Een reflex om bij alles wat ze doen na te denken over de impact op mobiliteit en verkeer. Dat vinden we belangrijk, want ook nadat het projectjaar afgerond is – en onze begeleiding stopt – moeten ze blijven investeren in verkeersveiligheid. Je kan nooit alle verkeersongevallen vermijden, maar je kan er wel alles aan doen om er zo veel mogelijk te voorkomen.”

Vlaanderen versus Wallonië

“Het SAVE-project is een nationaal project dat gesteund wordt door de Vlaamse en de Waalse ministers van Mobiliteit. Dat betekent dat ik ook in Wallonië gemeenten begeleid bij het verbeteren van hun verkeersveiligheidsbeleid. En dat is echt nodig, want over de taalgrens ligt er nog een pak meer werk op de plank dan hier in Vlaanderen. Wij hebben de opleiding mobiliteitswetenschappen en de Vlaamse Stichting Verkeerskunde die heel wat educatieve pakketten ter beschikking stelt en opleidingen organiseert. In Vlaan-

deren hebben al veel gemeenten een mobiliteitsambtenaar. Wij erkennen de problematiek al langer en hechten er belang aan. In Wallonië staat dat allemaal nog in zijn kinderschoenen. Alles moet nog opgebouwd worden. Dat betekent dat alles daar een beetje trager gaat en dat zelfs die eerste verkeersveiligheidsreflex die we hier in Vlaanderen al hebben, daar nog aangekweekt moet worden. Waar ik in Vlaanderen het verkeersveiligheidsbeleid help verfijnen, moet het in Wallonië nog vaak opgestart worden. Maar mede door het project zien we dat de Waalse gemeenten ook openstaan voor nieuwe ideeën en graag van start willen gaan met het verbeteren van de lokale verkeersveiligheid.”

Het SAVE-label

“Het project werd anderhalf jaar geleden opgestart en op dit moment zijn er al 15 gemeenten die officieel deelnemen. In 2015 hopen we dat er 60 Belgische gemeenten het SAVE-label zullen dragen. Het ultieme doel is om ons label zo bekend en gegeerd te maken als het fairtradelabel. We hopen dat gemeenten verkeersveiligheid zo belangrijk gaan vinden dat ze er alles aan willen doen om een SAVE-gemeente te worden.”

MOVING FORWARD – MOVING FURTHER

VEILIG NAAR SCHOOL DANKZIJ ONLINE TOOL

“Verkeersveiligheid en duurzame verplaatsingen zijn belangrijke thema’s voor scholen”, vertelt Edith Donders, coördinator van het project MOVING FORWARD-MOVING FURTHER. “Om de verkeersveiligheid rond scholen te verbeteren, werken ze al vaak met schoolbereikbaarheidskaarten. Toch wordt het volle potentieel van die kaarten op dit moment nog niet optimaal benut. Met dit project brengen we knelpunten en routes in kaart, vertrekkend van de ervaringen van de leerlingen zelf. Hiervoor ontwikkelden we een internettool om de schoolbereikbaarheidskaarten op een innovatieve manier te kunnen opstellen en raadplegen.”

Gebruiksvriendelijk en interactief

“Door gsm-technologie en ICT-toepassingen aan elkaar te koppelen, krijgen we een interactieve en gebruiksvriendelijke internettool. Enerzijds is het hierdoor makkelijker om de dataverzameling te automatiseren en te digitaliseren, waardoor gebruikers eenvoudiger en sneller informatie kunnen updaten. Verandert er iets aan de verkeerssituatie in de schoolomgeving? Dan kan dat door deze tool snel en vlot in het systeem aangepast worden. Maar ook voor

de gebruikers biedt dit systeem heel wat voordelen: zij kunnen de kaarten digitaal maken en raadplegen, waardoor de interactie en betrokkenheid toeneemt.

MOVING FORWARD-MOVING FURTHER is een samenwerkingsproject van het Instituut voor Mobiliteit (IMOB) van de UHasselt en de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV), gefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

RIJSIMULATOR MEET EFFECTEN VAN FYSIEKE, MENTALE OF VISUELE BEPERKINGEN OP HET RIJGEDRAG

JONGE MANNEN, GROTE BROKKENMAKERS

“In de statistieken van verkeersslachtoffers zijn vooral jonge mannen tussen 20 en 25 oververtegenwoordigd”, zegt professor mobiliteitswetenschappen Kris Brijs. “Maar hoe komt dat? Waarom zijn vooral die jonge mannen de grote brokkenmakers? Kan je dat allemaal toeschrijven aan een gebrek aan ervaring of spelen er ook andere ‘fysieke’ elementen? Heeft het te maken met hun testosteron dat hoog oplaait of liggen er neurologische verklaringen aan ten grondslag? Via de rij simulator zoeken we bij IMOB (UHasselt) naar antwoorden op die vragen.”

Jonge mannen nemen meer risico's

Met de rij simulator kunnen de onderzoekers van IMOB in een gecontroleerde experimentele omgeving onderzoek doen naar de effecten van fysieke, mentale of visuele beperkingen op het rijgedrag. “Die jonge mannen vormen voor ons een belangrijke onderzoeksgroep omdat ze de verkeersstatistieken op zo'n dramatische manier kleuren”, vertelt professor Kris Brijs. “In de rij simulator testen we in verschillende omstandigheden hun rijgedrag uit. Zo hebben we al ontdekt dat de aanwezigheid van leeftijdsgenoten in de wagen een invloed heeft op het rijgedrag van jonge mannen. Maar hoe komt het dat deze doelgroep zoveel gevoeliger is voor die factor dan andere testgroepen? En hoe verklaar je dat zij meer risico's nemen? Dat willen we graag verder onderzoeken.”

Zijn de hersenen wel volgroeid?

“Welk gebied in je hersenen bepaalt dat de ene persoon meer risico's neemt dan de andere? En wat gebeurt er wanneer je die specifieke delen extra gaat stimuleren of verzwakken? Gaan dan ook jonge vrouwen dezelfde risico's nemen in het verkeer? Door bepaalde delen in de hersenen te stimuleren tijdens het rij simulatoronderzoek hopen we een antwoord te vinden op die vraag. Misschien blijkt wel dat die delen van de hersenen die ervoor zorgen dat je risico's juist inschat, bij jonge mannen nog niet volgroeid zijn op hun 20ste. Als dat effectief uit ons onderzoek blijkt, dan kunnen we weer een stap verder zetten en nagaan hoe we deze hersendelen extra kunnen stimuleren.”

NIEUW:

OPLEIDING VERKEERSVEILIGHEIDSAUDITOR @ UHASSELT

Europa draagt verkeersveiligheid hoog in het vaandel. Daarom verplicht ze haar lidstaten om vanaf december 2013 verkeersveiligheidsaudits uit te voeren voor alle nieuwe infrastructuurprojecten op het Europese wegennet. Een verkeersveiligheidsauditor volgt dan elke fase van het wegenbouwproject nauwkeurig op, identificeert potentiële problemen en doet aanbevelingen. Zo wil Europa de verkeersveiligheid van haar wegen garanderen.

Wil je als verkeersveiligheidsauditor erkend worden door de Vlaamse overheid? Dan heb je naast minimum 6 jaar relevante beroepservaring ook een getuigschrift van de postacademische opleiding nodig. Vanuit de expertise van het onderzoeksinstituut IMOB en de opleiding mobiliteitswetenschappen biedt de UHasselt deze nieuwe opleiding aan.

Meer info? Surf dan naar: www.verkeersveiligheidsauditor.be

NOMINATIE UHASSELT VOOR VOKA – KVK LIMBURG PERSPRIJS 2012

Elk jaar reikt Voka – Kvk Limburg zijn persprijs uit aan de onderneming of organisatie die het afgelopen jaar het best communiceerde met de pers. De UHasselt was dit jaar één van de vier genomineerden. “Een mooie opsteker voor de UHasselt”, zegt een enthousiaste Koen Santermans, directeur Communicatie en Marketing.

“Binnen de muren van onze universiteit gebeuren er heel wat baanbrekende dingen. Voor een onderwijsinstelling is het belangrijk om dat ook zo goed mogelijk aan de buitenwereld te tonen. Door het relevante onderzoek, de kwalitatieve opleidingen en het fijne studen-

tenleven in Diepenbeek en Hasselt in de pers te brengen, werken we aan een positievere imago van onze universiteit.” De universiteit kon haar nominatie jammer genoeg niet verzilveren. De Persprijs 2012 ging naar Essec.

YOUNG INVESTIGATOR AWARD VOOR UHASSELT-DOCTORANDUS

Het meest beloftevolle onderzoeksproject van een jonge Belgische onderzoeker? Dat mag Dr. Frederik Verbrugge (UHasselt/ZOL) volgens de *Belgian Society of Cardiology* op zijn palmares schrijven. Met de *Young Investigator Award* werd hij bekroond voor zijn onderzoek naar een parameter die de efficiëntie van een hartfalenpacemaker verhoogt.

“In het project bestudeerde ik patiënten die behandeld werden met CRT, een behandeling met een speciale pacemaker voor patiënten die lijden aan hartfalen”, vertelt Dr. Verbrugge. “Er werd al eerder aangetoond dat CRT de overlevingskansen en de levenskwaliteit van geselecteerde patiënten sterk kan verbeteren, maar het blijft moeilijk om te voorspellen wie op deze behandeling zal reageren en wie niet. Daarom heb ik, onder begeleiding van mijn promotor professor Wilfried Mullens (UHasselt/ZOL), een echo-cardiografische parameter onderzocht en die bleek goed overeen te stemmen met de respons op de CRT-behandeling.”

Het onderzoek kadert binnen het *Limburg Clinical Research Program (LCRP)*.

PIET PAUWELS OVER HET LIMBURG NA FORD GENK

“WE MOETEN DE KRACHTEN BUNDELEN”

Limburg staat voor een grote uitdaging. De sluiting van Ford Genk is een zware economische dobber en de lokale economie is op dit moment niet sterk genoeg om die harde klap op te vangen. De Vlaamse regering stelde twaalf experten aan om een *Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat (SALK)* te ontwikkelen. Dat plan is intussen klaar. Maar hoe moet het nu verder? Wat moet er concreet gebeuren om Limburg uit dit economische dal te krijgen? En welke rol kan de UHasselt hierin spelen? *UHasselt-magazine* vroeg het aan Piet Pauwels, decaan van de faculteit Bedrijfseconomische wetenschappen en één van de SALK-experten.

Meteen nadat Ford Genk haar sluiting aankondigde, vroeg de rector aan onderzoekers uit uw faculteit om de economische impact voor de regio te berekenen. Waarom wou de UHasselt zo'n onafhankelijke studie uitvoeren?

“De sluiting van Ford was als een druppel die in het water viel. Het liet niet alleen een afdruk na voor de onmiddellijk getroffen Ford-werknemers. Het effect deinde veel verder uit. Dat had iedereen vrijwel meteen begrepen. Er waren de toeleveranciers, de toeleveranciers van de toeleveranciers en de spill-overeffecten voor de lokale economie. Want als de koopkracht in Limburg daalt, zal ook het lokale fitnesscentrum in Genk de aanschaf van nieuwe apparaten nog even uitstellen. En de bakker zal nog wel brood blijven verkopen, maar misschien wel minder croissants en pistolets. Met die studie wilden we een getal kleven op elke golf, tot en met de tewerkstellingscijfers op Vlaams niveau. Het was belangrijk om zo snel mogelijk de economische impact in kaart te brengen. De UHasselt positioneert zich heel duidelijk als een universiteit die een belangrijke bijdrage wil leveren aan de regio. Dan is het ook logisch dat je je verantwoordelijkheid neemt op een moment waarop die regio getroffen wordt door zo'n groot economisch onheil. Onze econometristen kunnen die economische impact op een wetenschappelijke manier heel gedetailleerd in kaart brengen. En dat hebben ze ook gedaan. Hun studie werd door alle partijen aanvaard en werd in het hele proces als referentie gebruikt.”

Hoe belangrijk is die studie geweest in de aanloop naar het Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat (SALK)?

“Die concrete studie heeft SALK mee gevoed. Ze bracht nauwgezet in kaart hoe diep de krater was die de sluiting van Ford Genk achterliet, en dat was belangrijk. Maar de SALK-expertencommissie ging natuurlijk nog veel breder kijken. We moesten ook nagaan hoe de krater er precies uitzag. Hoe zat het met de innovatiekracht in onze provincie? En met de exportkracht en het talent in Limburg? Ook daar moesten we zo snel mogelijk inzicht in verwerven, wilden we voorstellen kunnen formuleren rond de creatie van duurzame werkgelegenheid in Limburg

Een belangrijke troef van Limburg is haar centrale ligging en de beschikbaarheid aan ruimte. Door nog meer aansluiting te zoeken bij andere regio's, kunnen we zelf meer groeien.”

op korte en lange termijn. De impactstudie van de UHasselt stopte bij de analyse. In de SALK-expertencommissie brachten we ontzettend veel analyses samen om van daaruit ook oplossingen aan te reiken om het economische weefsel van de provincie te versterken.”

U zetelde zelf als expert in die commissie. Hoe werden die experten geselecteerd?

“De sociale partners hebben mij aangeduid omwille van mijn expertise over internationalisering en innovatiebeleid. Ik werd niet geselecteerd als vertegenwoordiger van de UHasselt. Ik werd gevraagd om mijn persoonlijke kennis en ervaring in een welbepaald domein ter beschikking te stellen van de commissie. En dat gold voor alle SALK-leden. Er werden ook experten van buiten de provinciegrenzen aangesproken omdat ze vanuit hun specifieke expertisedomein

een belangrijke toegevoegde waarde konden leveren aan die economische toekomstvisie voor Limburg.”

Niet alle experts kenden van tevoren de speerpunten van onze provincie. Ze hadden nog geen voeling met de projecten die hier lopen. Maakte dat het werk van de commissie niet complexer?

“Dat betekende inderdaad dat we de analyse helemaal van nul moesten maken, maar ik denk dat hierin net de sterkte van SALK schuilt. Buitenstaanders stellen meer dingen in vraag en kijken nog kritischer naar wat er op dit moment allemaal gebeurt. We hebben ons echt door een enorme berg data en analyses moeten wurmen om inzicht te verwerven in het totaalplaatje. Elke organisatie die begaan was met de toekomst van de provincie is rond de tafel gaan zitten en heeft analyses gemaakt en voorstellen gelanceerd: de

stad Genk, Toerisme Limburg, de UHasselt, LRM... Zestien organisaties uit het middenveld hebben voor inhoudelijke input gezorgd. Stuk voor stuk hebben zij zich de vraag gesteld: *Wat moet er nu gebeuren? En welke rol kunnen wij hierin spelen?* Dat heeft een hele dynamiek teweeggebracht, niet alleen in SALK, maar in elk van deze organisaties. En dat betekent een enorme meerwaarde. Door al dat denkwerk op die verschillende niveaus staat Limburg nu al strategisch sterker.”

Welke input heeft de UHasselt geleverd voor de SALK-expertencommissie?

“De universiteit heeft niet alleen inhoudelijke analyses gemaakt, ze heeft in haar voorstellen ook oplossingsgericht gedacht. Wat zijn de prioritaire sectoren om in onze provincie aan innovatie te doen? Hoe

kunnen we de regio helpen groeien? Dat zijn natuurlijk vragen waar wij als regionale universiteit al vóór het Forddebaclé grondig over nagedacht hadden. We hadden onze ‘metaspeerpunten’ al bepaald in functie van het regionale beleid. Ik vond het heel prettig om vast te stellen dat de analyse van de UHasselt en de metaspeerpunten die wij al bepaald hadden, mooi overlappen met de innovatierreinen die door de SALK-expertcommissie naar voren werden geschoven. De UHasselt lanceerde ook een FRIS-model, een *Full Regional Innovation System* dat zeer expliciet geadopteerd werd door de SALK-expertencommissie. Het model gaat ervan uit dat als je innovatieve sectoren wil creëren in een regio, je dan moet investeren in een cluster van opleidingen, onderzoekscentra, een valorisatieactor, een investeringsfonds en een incubator. Daarnaast moet je voor die sectoren ook een ecosysteem bouwen door netwerken te vormen waarin alle actoren uit die sector elkaar kunnen ontmoeten, inspireren en de krachten bundelen. Dat waren heel waardevolle voorstellen waarmee de commissie ook concreet aan de slag is gegaan.”

Als je de aanbevelingen in SALK leest, valt meteen op hoe genuanceerd dit plan is. Elke sector krijgt zijn eigen aanpak. Hoe zijn jullie gekomen tot die categorisering?

“De economische situatie in Limburg is heel genuanceerd. Enerzijds heb je in Limburg de klassiekeren sectoren als de maakindustrie, de bouwsector en de petrochemie. Dat zijn belangrijke sectoren die vandaag heel veel tewerkstelling genereren, maar je mag natuurlijk niet verwachten dat die nog eens 10% gaan groeien. Dat is gewoon niet realistisch. Deze sectoren moet je beschermen en behouden. Daarom moet je hen versterken door hen slimmer te maken en hen te helpen innoveren. Daarnaast heb je sectoren als zorginnovatie, vrijetijdseconomie en ICT. Dat zijn domeinen die al redelijk goed uitgebouwd zijn in onze provincie en die al voor heel wat tewerkstelling zorgen. Toch ligt hier nog heel wat groeipotentieel. Deze sectoren zouden normaal gezien de generatie na Ford moeten vormen, maar zo hebben we er in Limburg op dit moment nog te weinig. De sectoren die we hebben, moeten we dus versneld gaan ontwikkelen en extra ondersteunen. Tot slot zijn er de innovatieve kennisgedreven sectoren als CleanTech, BioTech, MedTech en mobiliteit. Limburg heeft heel wat van deze jonge sectoren die aansluiten bij de unieke capaciteiten van onze provincie, maar op het gebied van jobcreatie

stellen ze op dit moment nog maar weinig voor. Op dit moment spreken we hier over honderden jobs, niet over duizenden. Het groeipotentieel in deze derde categorie is nog immens. Die sectoren moeten we dus verder gaan ontwikkelen. Dat kan het best volgens de inzichten van het FRIS-model van de UHasselt.”

Inzetten op onderwijs, onderzoek en valorisatie om meer tewerkstelling te gaan creëren: dat geeft de universiteit een belangrijke rol in dit economische herstelplan.

“Onderwijs en onderzoek zijn de basisvoorwaarden om een regionaal innovatiesysteem te creëren en de juiste dynamiek op gang te brengen. En daarin kan de UHasselt een belangrijke rol spelen. Maar je hebt natuurlijk ook dat ecosysteem nodig en dat investeringsfonds, en daar heb je nog heel wat andere partners voor nodig. Als je Limburg economisch sterker wil maken, moeten alle actoren de krachten bundelen. We moeten immers niet alleen méér jobs creëren, maar meer innovatieve jobs met toegevoegde waarde. Als we evenveel jobs invullen als er binnenkort vacatures zijn, maar we vergeten die toegevoegde waarde, dan gaan we achteruit. Met meer jobs alléén ga je het niet redden, want jobs zonder toegevoegde waarde zijn te gevoelig aan de loonkost. We moeten op zoek naar jobs die verankerd kunnen worden. Daarnaast moeten we in domeinen als zorginnovatie en toerisme niet blijven inzetten op gesubsidieerde jobs, maar meer werk maken van marktconforme jobs. Op die terreinen zijn er nog heel wat groeikansen.”

Versterk, versnel en ontwikkel. Dat lijkt heel mooi en eenvoudig, maar gaan we dan niet te veel uit van de maakbaarheid van de economie?

“SALK kiest enerzijds heel duidelijk voor bepaalde sectoren, maar daarnaast stelden we ook heel wat flankerende maatregelen voor. Hoe zwengel je ondernemerschap aan? Hoe zorg je ervoor dat Limburgse kmo's meer gaan exporteren en innoveren? En hoe krijg je meer financiering in die kmo's? Ook daar gaat SALK over. Alleen moeten we wel beseffen dat wat we vandaag zaaien, we pas binnen 10 à 20 jaar kunnen oogsten. Om de huidige crisis te bekampen, moeten we ook planten zoeken die al halfwas zijn en die we – door extra meststoffen – een groeisprint kunnen geven. En dus moeten we inzetten op zorginnovatie, life sciences, ICT, CleanTech...”

We moeten nog veel meer onze deuren opengooien, netwerken aangaan en voortborduren op de sterktes van anderen om zelf stappen vooruit te zetten.”

Dat zijn domeinen waarin de provincie voordien ook al heel fors investeerde. Wat moet er na SALK dan anders gebeuren?

“Inhoudelijk betekent dit geen revolutie. De fundamenten liggen er al. De actoren hebben elkaar al voor een groot deel gevonden. LRM financierde fors in deze domeinen, de metaspeerpunten van de UHasselt liggen volledig in deze lijn, maar we moeten nu een versnelling hoger schakelen. Eigenlijk vind ik het een hele geruststelling dat een expertenteam dat heel kritisch de analyse gemaakt heeft, grotendeels tot eenzelfde analyse komt als de andere actoren. Dat wil zeggen dat we op goede weg zijn en dat we in het recente verleden de juiste keuzes hebben gemaakt. Alleen moet het nu allemaal veel sneller en nog meer in samenwerking met anderen.”

Die samenwerking met andere regio's loopt als een rode draad door SALK. Waarom is dat zo belangrijk?

“Om Limburg uit dit dal te halen, moeten we niet alleen naar onszelf kijken, maar ook naar anderen. We moeten nog veel meer onze

deuren opengooien, netwerken aangaan en voortborduren op de sterktes van anderen om zelf stappen vooruit te zetten. Een belangrijke troef van Limburg is haar centrale ligging en de beschikbaarheid aan ruimte. Door nog meer aansluiting te zoeken bij andere regio's, kunnen we zelf meer groeien.”

Het Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat is klaar. De plannen liggen op tafel. Wat moet er nu gebeuren?

“De SALK-expertencommissie heeft een visie en een strategie ontwikkeld voor de regio. Nu moet dit plan krachtadig uitgewerkt worden. Misschien moeten er nog verdere keuzes gemaakt worden. Als je alle plannen van SALK optelt, kom je immers al snel aan een paar miljard euro en dat geld is er natuurlijk niet. Ik hoop dat we als regio de krachten bundelen en sterke keuzes durven maken zodat de middelen niet versnipperd worden. Kiezen is verliezen voor wie niets heeft, maar het is winnen voor het geheel.”

“Nieuwe UHasselt-opleidingen kunnen regio economisch versterken”

Limburgse studenten kiezen te weinig voor universitaire opleidingen die buiten de provincie worden aangeboden. Dat blijkt uit cijfers die de SALK-expertencommissie had opgevraagd. Die onderparticipatie kan voor de regio problematisch worden, want goed opgeleide mensen zijn een belangrijke voorwaarde om Limburg economisch te laten heropleven. Daarom wil de UHasselt haar onderwijsaanbod op korte termijn verder uitbreiden.

“De UHasselt werd veertig jaar geleden opgericht om die onderparticipatie van Limburgse jongeren aan universitaire opleidingen weg te werken”, vertelt rector Luc De Schepper. “Voor de opleidingen die wij aanbieden, zijn we in dat opzet geslaagd. Vandaag stellen we echter vast dat er – ten opzichte van studenten uit andere provincies – 39% minder Limburgers zijn die een diploma behalen van opleidingen die de UHasselt niet aanbiedt. Dat is zorgwekkend. En daar moeten we echt iets aan doen. Door nieuwe opleidingen in te richten in deze domeinen, kunnen we dit grote verschil wegwerken. Bovendien brengen nieuwe opleidingen ook weer nieuwe onderzoeksactiviteiten met zich mee. En onderzoek is de motor van innovatie in onze regio.”

Onderwijs is daarom één van de belangrijkste pijlers in het Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat. De SALK-expertencommissie is ervan overtuigd dat universitair onderwijs en het bijbehorende onderzoek belangrijke hefboomen zijn om regionale innovatiesystemen in Limburg te creëren. Daarom vindt de commissie het ook zinvol om het opleidingsaanbod van de UHasselt uit te breiden, in eerste instantie rond domeinen die relevant zijn voor de regionale, economische ontwikkeling. De UHasselt is dan ook op korte termijn vragende partij voor nieuwe wetenschappelijke en ingenieursopleidingen in het domein clean tech, in opleidingen logistiek, in handelswetenschappen en in toerisme.

DE BRUG SLAAN TUSSEN ACADEMISCHE WERELD EN HET BEDRIJFSLEVEN

DOCTORANDI KLAARSTOMEN VOOR WERELD BUITEN UNIVERSITEIT

De tijd dat een succesvol doctoraat automatisch uitmondde in een lange, academische carrière ligt al lang achter ons. Tegenwoordig kan slechts 1 op 10 van de jonge onderzoekers na zijn doctoraat nog aan de universiteit blijven. Tegelijkertijd schreeuwen de industrie en de overheid om *high potential* onderzoekers. Maar hoe bereid je deze jonge academische vakspecialisten voor op die heel andere arbeidsrealiteit? Met de *Doctoral School for Sciences and Technology* wil de UHasselt hen zo goed mogelijk omkaderen tijdens hun doctoraatstraject en hen tegelijkertijd klaarstomen voor heel uiteenlopende boeiende vervolgloopbanen.

MEER DAN 200 JONGE DOCTORANDI

“De laatste jaren zijn de onderzoeksgroepen en -instituten van de UHasselt explosief gegroeid”, vertelt Karin Coninx, kersvers directeur van de *Doctoral School for Sciences and Technology*. “Dat betekent ook dat we heel wat doctorandi tewerkstellen. In de faculteiten Wetenschappen en Industriële ingenieurswetenschappen gaat het om meer dan 200 jonge onderzoekers uit binnen- en buitenland. We willen hen niet alleen optimaal begeleiden bij het maken van hun doctoraat, maar hen tegelijkertijd ook goed voorbereiden op hun vervolgcarrière.”

BOEIENDE VERVOLGLOOPBANEN

“Slechts 1 op 10 onderzoekers kan na zijn doctoraat een academische carrière uitbouwen. Toch leeft bij de doctorandi vaak een foute perceptie. Onlangs bleek nog uit een onderzoek dat de Universiteit Hasselt in heel België uitvoerde, dat zelfs 8 op 10 postdocs denken dat ze een lange loopbaan in de academische wereld kunnen uitbouwen. Daardoor zijn ze vaak onvoldoende bezig met dat vervolgtraject. Ze kennen hun opties te weinig en ontplooiën nog niet genoeg hun andere talenten die relevant zijn voor een succesvolle carrière in het bedrijfsleven. Daarom willen we hen al tijdens hun doctoraat in contact brengen met die andere arbeidsrealiteit. We willen hen tonen dat dit een interessant alternatief is waarin ze voluit hun expertise kunnen ontwikkelen en verdiepen.”

EEN BETERE OMKADERING EN BEGELEIDING

“In de eerste plaats willen wij doctoraatsstudenten beter begeleiden tijdens hun traject. Ze moeten tijdens hun traject focussen op hun onderzoek en ervoor zorgen dat ze publiceren in toptijdschriften. Met de doctoral schools willen we hen hierin veel beter en gestructureerder ondersteunen. We merken dat doctorandi telkens weer tegen dezelfde problemen aanlopen. Zo schatten ze hun onderzoekstijd heel vaak fout in of verliezen ze tijd in hun zoektocht naar goede databanken in hun vakgebied. Door hen in cursussen de juiste handvaten aan te reiken, kunnen ze hun tijd efficiënter besteden. En dat komt de kwaliteit van hun onderzoek enkel ten goede. Bovendien objectiveren we ook veel duidelijker aan welke voorwaarden ze op het einde van hun doctoraat moeten voldoen. Vroeger bepaalde de promotor dat samen met enkele collega's van de lokale doctoraatscommissie en waren er geen overkoepelende voorwaarden die voor iedereen golden. Toch houden we bij deze voorwaarden ook rekening met de eigenheden van de diverse disciplines, waardoor bijvoorbeeld het publicatiegedrag in de wetenschappelijke wereld sterk kan verschillen.”

VAN EMPLOYABILITY TOT TRANSFERABLE SKILLS

“Doctorandi zijn gepassioneerde experts met een uitzonderlijke vakkennis. Ze bijten zich vier jaar lang intensief vast in één heel specifiek onderzoeksdomein. Met de *Doctoral School* willen we niet alleen hun vakkennis verdiepen, maar ook hun blik op wetenschap verruimen en hun *transferable skills* aanscherpen. Projectmanagement, loopbaan- en persoonlijke ontwikkeling, internationalisering en wereldburgerschap, ethiek en wetenschappelijke integriteit... Dat zijn vaardigheden die ze niet alleen tijdens hun doctoraat goed kunnen gebruiken, maar ook waar de arbeidsmarkt om vraagt. Dat bleek zeer duidelijk uit de gesprekken met onze stakeholders uit de industrie en de overheid. Door die *transferable skills* in te bedden in de doctoral schools borduren we ook mooi voort op het onderwijsconcept van de UHasselt: in de bacheloropleiding laten we

studenten kennismaken met employability skills, in de masterjaren bouwen we deze verder uit en in de *Doctoral School* verbreden en verdiepen we deze skills nog verder. Dat draagt bij aan een mooie synergie tussen onderwijs en onderzoek.”

OVER HET MUURTJE

“Ook interdisciplinair en multidisciplinaire samenwerkingen dragen wij hoog in het vaandel. Onderzoek is immers steeds meer een inter- en multidisciplinair verhaal. Een aantal onderzoekers moeten al in het kader van hun doctoraat de krachten bundelen met researchers uit andere disciplines, al dan niet verbonden aan de UHasselt. In samenwerking met de *Doctoral School for Medicine and Life Sciences* richten we workshops in rond thema's als 'veroudering', waarbij deze problematiek vanuit verschillende invalshoeken - zoals biologie, geneeskunde en economie - bekeken wordt. Die aanpak is heel verrijkend en sluit naadloos aan bij de arbeidsrealiteit waarin ze na hun doctoraat terecht komen.”

ANDERE NODEN, ANDERE PROGRAMMA'S

“De *Doctoral School for Sciences and Technology* is de tweede doctoral school van de UHasselt. Het was handig om een voorbeeld te hebben, want er zijn intussen al heel wat structuren en *good practices* voorhanden. Toch was het voor ons een hele uitdaging om het doctoraal programma van deze doctoraatsschool goed uit te bouwen. De heterogeniteit van onze disciplines maakt het niet makkelijk om een programma samen te stellen dat voor alle doctorandi zinvol is. Een informaticus of ingenieur die werkt rond toepassingen in de *Health Care* heeft nu eenmaal totaal andere behoeften dan een bioloog die doctoreert rond de impact van luchtverontreiniging. Daarom laten wij onze onderzoekers heel wat keuzemogelijkheden. Er zijn verplichte cursussen rond *transferable skills* die voor iedereen zinvol zijn, maar daarnaast bieden wij hen een lijst van interessante cursussen en workshops waaruit ze zelf een keuze maken. Hebben zij daarnaast zelf interesse voor een gespecialiseerde cursus, dan kunnen we ook die nog in het programma integreren. Zo stelt iedere doctorandus in feite zijn eigen menu samen. Dankzij de excellente ondersteuning van onze administratieve stafmedewerkers loopt die hele organisatie gesmeerd.”

INTERUNIVERSITAIR NETWERK

“Een kwart van de middelen voor de doctoraatsscholen moet interuniversitair besteed worden. Dat was een schitterende beslissing van minister Lieten, want op die manier kunnen onze doctorandi ook cursussen volgen die samen met andere Vlaamse universiteiten ingericht worden. Het aanbod dat wij hen kunnen voorleggen, is daardoor een stuk gedifferentieerder en uitgebreider. Voor een kleinere universiteit zoals de UHasselt is dit een ontzettend groot voordeel. Op die manier kunnen wij de andere middelen bijvoorbeeld inzetten voor een specifiek aanbod dat aansluit bij de onderzoeksonderwerpen van de UHasselt. En dat heeft een zeer positief effect op de kwaliteit van de doctoraten.”

Elio Di Rupo en Ingrid Lieten openen de Doctoral School for Sciences and Technology

Om oplossingen te vinden voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag heb je jonge onderzoekers, hoogopgeleide wetenschappers en ingenieurs nodig. Om hen nog beter te omkaderen en de brug te slaan tussen de academische wereld en het bedrijfsleven lanceerde de UHasselt haar *Doctoral School for Sciences and Technology*. Een wetenschappelijk experiment, uitgevoerd door Eerste Minister Elio Di Rupo en Vlaams viceminister-president Ingrid Lieten, vormde op 19 februari 2013 het officiële startschot van de nieuwste *Doctoral School van de UHasselt*.

MUREN SLOPEN

“Het is hoog tijd om de kloof tussen de academische wereld en het bedrijfsleven te dichten”, zegt Vlaams viceminister-president Ingrid Lieten. “We verspillen vandaag te veel talent. Jonge onderzoekers kunnen een belangrijke rol spelen in het zoeken van oplossingen voor de grote maatschappelijke uitdagingen. Zeker hier in Limburg, waar de nood vandaag hoog is.” Ook Eerste Minister Elio Di Rupo gelooft sterk in de meerwaarde van doctoral schools: “Deze campus van de UHasselt symboliseert de toekomst van Limburg uitstekend. Een toekomst, gericht op wetenschappelijk onderzoek, technologische vernieuwing en efficiënte samenwerking.”

STEUN VAN VLAAMSE REGERING

De oprichting van de *Doctoral School for Sciences and Technology* wordt mede mogelijk gemaakt door de Vlaamse Regering. Op initiatief van Vlaams minister Ingrid Lieten werd in 2012 opnieuw 4 miljoen euro ter beschikking gesteld van de Vlaamse universiteiten voor een betere omkadering van doctoraatsstudenten.

WEINIG CULTUURVERSCHILLEN TUSSEN VLAMINGEN, WALEN, NEDERLANDERS EN DUITSERS IN EUREGIO MAAS-RIJN

De Euregio Maas-Rijn mag dan wel een kluwen van (minstens) vijf culturen en drie talen zijn, de inwoners uit Belgisch- en Nederlands-Limburg, Luik, de regio Aken en de Oostkantons lijken meer op elkaar dan ze zelf beseffen. Dat blijkt uit INTERcCOM (Interculturele communicatie in de Euregio Maas-Rijn), een grootschalig onderzoek naar taal- en cultuurbarrières in de regio. Het internationaal consortium bestaat uit zeven projectpartners. Het pluridisciplinair project stond onder leiding van prof. Martine Verjans (CTL, UHasselt). Prof. dr. Gilbert Swinnen (vakgroep Marketing en Strategie, UHasselt) verleende zijn medewerking aan het wetenschappelijk onderzoek naar cultuurverschillen. Ook CTL-onderzoekers Marieke Huysmans (O&O cultuur) en Anouk Gelan (O&O taal) zetten hun schouders onder dit onderzoeksproject.

STORENDE TAALFOUTEN

De zeven projectpartners uit Belgisch- en Nederlands-Limburg, de provincie Luik en de regio Aken stelden vast dat jongeren in de Euregio Maas-Rijn de buurtalen ‘moeilijk’ vinden. Eerst werd er nagegaan welke taalfouten jongeren (ook Turkse en Poolse migranten), bij aanvang van hun studies in het hoger onderwijs, maken in de buurtalen Nederlands, Frans en Duits. Vervolgens – zeker even belangrijk – werd er gepeild naar welke van deze taalfouten als storend worden ervaren door de moedertaalspreker. Prof. Martine Verjans: “Zonder al definitieve conclusies te kunnen trekken, stelden we daarbij toch reeds enkele algemene tendensen vast. Veel van de geïnventariseerde fouten worden door moedertaalsprekers bijvoorbeeld als stigmatiserend bestempeld, in de zin van *je merkt echt dat het om een anderstalige gaat*. Maar die fouten storen hen daarom nog niet. Een veel grotere gevoeligheid bij moedertaalsprekers is er – natuurlijk – voor fouten die misverstanden veroorzaken, maar dat blijkt ook voor taalfouten op vlak van woordvorming (morfologie) en zinsbouw (syntaxis).”

LUIE LUIKENAARS EN ONBELEEFDE LIMBURGERS?

De onderzoekers gingen daarnaast na hoe groot de cultuurverschillen binnen de vijf deelregio's zijn. “Ook onder jongeren heerst er immers vaak een negatief, ongenueanceerd stereotiep beeld van ‘de burens’: Vlamingen zijn dom, Walen zijn lui en ‘foefelen’, Duitsers zijn stroef en Nederlanders hebben een grote mond. Dergelijke percepties zijn niet bepaald stimulerend om in een buurregio te studeren of om er te gaan werken. Veel liever zoeken ze werk in hun eigen taal en hun eigen land – heel vaak buiten de Euregio –, zodat ze niet permanent geconfronteerd worden met die moeilijke buurtaal en bizarre buurcultuur”, zegt prof. Martine Verjans.

Het meten van cultuurverschillen en -overeenkomsten tussen de deelregio's gebeurde aan de hand van een enquête die werd verstuurd aan meer dan 11.000 potentiële respondenten. Dat leverde 2.774 ingevulde enquêtes op, waarvan er na een betrouwbaarheidscontrole 888 werden geanalyseerd. Concreet werden er 11 cultuurkenmerken onderzocht. “Ook wilden we nagaan in welke mate de Turkse en Poolse culturen (thuislanden evenals migranten

in EMR) verschillen van die van de EMR-deelregio's. Dit deden we aan de hand van wetenschappelijke literatuur, geactualiseerd door interviews met ervaringsdeskundigen.”

“Een eerste opmerkelijke vaststelling uit ons onderzoek is dat vele van deze negatieve, stereotiepe percepties foute vooroordelen zijn. Zo blijken Luikenaars helemaal niet lui, maar daarentegen resultaatgericht te zijn. Van alle inwoners uit de EMR zijn ze bovendien het minst geneigd om achterpoortjes te vinden om regels te omzeilen.” “Ten tweede stelden we vast dat er wel degelijk enkele significante cultuurverschillen zijn tussen de deelregio's van de EMR”, zegt prof. Verjans. “Maar als we deze cultuurverschillen kaderen en verklaren, zullen ze veel minder leiden tot een negatieve perceptie van ‘de ander’. De beeldvorming wordt genuanceerd, waardoor een betere samenwerking tot stand komt. De inwoners van de regio Aken worden bijvoorbeeld vaak als stroef gepercipieerd omdat ze veel formeler ingesteld zijn. Aanspreektitels, beleefdheidsformules en voutsvoyeren zijn er een *must*. Dat is in andere deelregio's veel minder (provincie Luik, Oostkantons) of zelfs niet (Belgisch- en Nederlands-Limburg) het geval. Daardoor bestempelen Akenaren de ‘informele’ Limburgers op hun beurt ook makkelijk als ‘onbeleefd’. Terwijl het in geen van beide gevallen gaat om gebrek aan respect voor elkaar.”

Een ander voorbeeld is de tegenstelling tussen Nederlands-Limburg en de andere deelregio's als het gaat om het cultuurverschil ‘masculiniteit- femininiteit’. Inwoners uit Nederlands-Limburg zijn ‘feminien’. Voor hen is het familieleven en het uitbouwen van so-

ciala relaties uitermate belangrijk. Maar daardoor worden ze door masculiene culturen ervaren als mensen die ‘werken om te leven’. Terwijl de andere deelregio's – allen masculien – eerder ‘leven om te werken’. Dat verklaart waarom Belgisch-Limburgers, Akenaren of Luikenaren het soms moeilijk hebben met de veelal strikte werktijden, ‘heilige’ vakanties en weekends in Maastricht en omstreken”. Deze verschillen geven aanleiding tot misverstanden, terwijl cultuurkenmerken gewoon – onbewust – overgedragen worden. Als leden van een (geografische) groep eenzelfde gedrag vertonen, valt het niet op en wordt het als ‘gewoon’, ‘normaal’ ervaren. In het andere geval beschouwt men het gedrag als ‘vreemd’, ‘abnormaal’. En dit kun je voorkomen”, zegt Martine Verjans.

NIET RECHT VOOR DE RAAP

Toch lijken de inwoners uit de Euregio Maas-Rijn meer op elkaar dan ze beseffen. In zeven van de 11 gemeten cultuurverschillen zijn er immers nauwelijks verschillen tussen de deelregio's. Ze worden waargenomen, maar zijn niettemin klein." Een van die grote culturele overeenkomsten is het belang dat gehecht wordt aan 'verworven status'. "Overall geldt dat *wat je doet* – je deskundigheid, dus – belangrijker is dan *wie je bent*. Sociale status wordt er dus niet bepaald op basis van afkomst, leeftijd, geslacht..."

In de Euroregio Maas-Rijn bestaat ook de neiging om impliciet, indirect te communiceren. Niet echt recht voor de raap, dus. "Nederlands-Limburg spant op dat vlak de kroon, maar je moet in de hele Euregio tussen de lijnen kunnen lezen en luisteren. En dit in tegenstelling tot wat er vaak gedacht wordt."

ELEKTRONISCHE MODULES VOOR (SEMI-)AUTONOOM LEREN

Op basis van de onderzoeksresultaten werden 30 multimediale, contrastieve e-learningmodules 'taal-en-cultuur' ontwikkeld in een volledig nieuwe webapplicatie. "Aan de hand van deze online tools op maat kunnen studenten de storende taalfouten die ze nog maken wegwerken, zich volledig in het studentenleven van de buurregio's inleven én het gedrag (zowel verbaal als non-verbaal) van de andere deelregio's leren begrijpen", zegt professor Verjans. "De bedoeling van de e-learningmodules is dat de studenten de veelheid van talen en culturen binnen de Euregio Maas-Rijn als een troef gaan beschouwen. Met de modules moeten ze zin krijgen om de buurregio's van binnenuit te gaan ontdekken, waardoor ze beetje bij beetje de hele regio als hun thuis zullen ervaren en dus niet wegtrekken voor bijkomende studies of voor een job indien ze in de eigen deelregio geen werk vinden. Hierdoor buigen we braindrain uit de Euregio om tot braingain – essentieel om de EMR, vooral de volgende jaren, economisch sterk te maken."

SALK

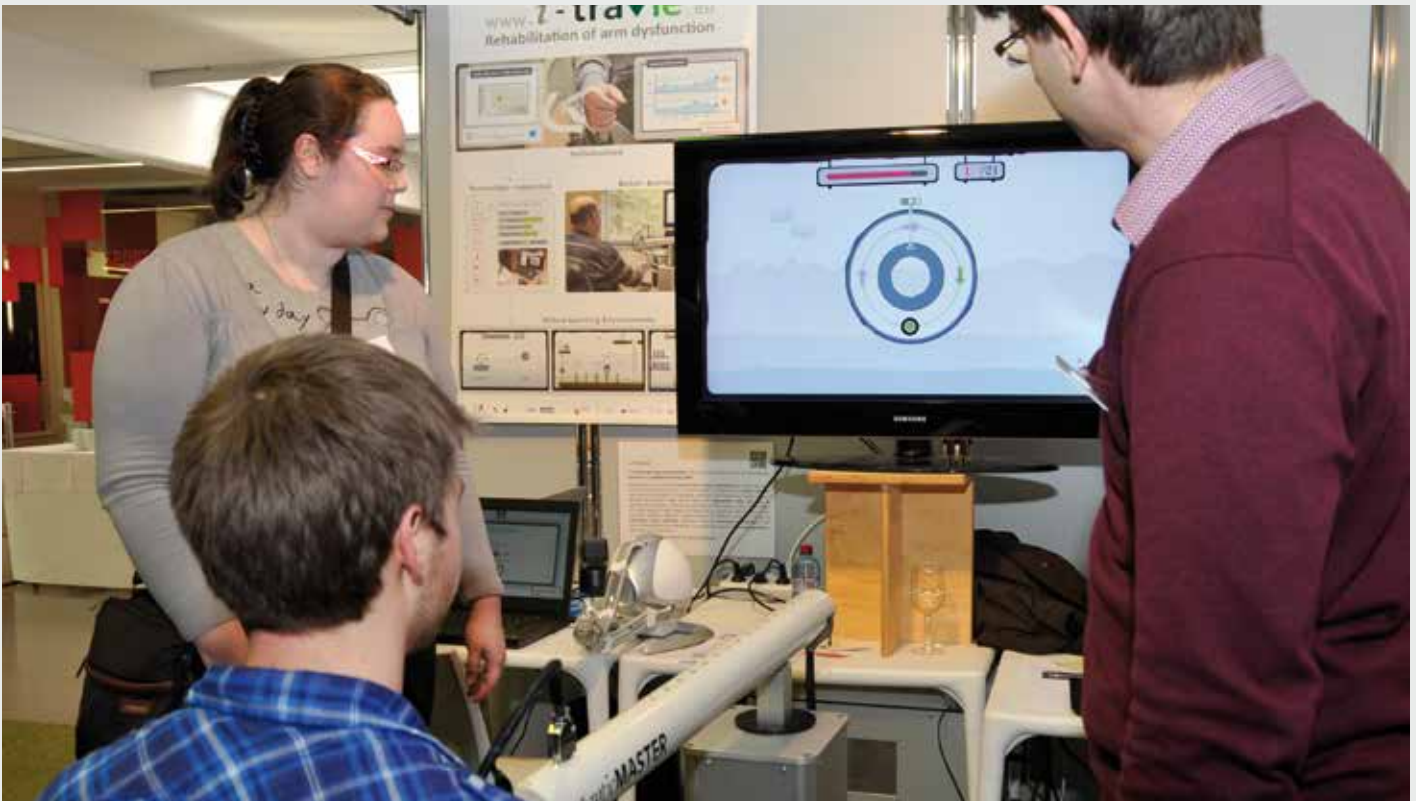
"We kunnen onze onderzoeksresultaten taal en cultuur bovendien onmiddellijk aanwenden om ook e-modules voor ondernemingen in de Euregio Maas-Rijn te ontwikkelen. We willen dit vooral doen in functie van de doelstellingen van het SALK. Ik ben er immers van overtuigd dat we, samen met onder meer POM, kunnen bijdragen tot het 'versterken-versnellen-ontwikkelen' van de economische sectoren beoogd binnen de Limburgse zeshoek van bouwstenen, om zo mee te bouwen aan de socio-economische toekomst van onze provincie."

INTERcCOM werd gerealiseerd door een Euregionaal consortium: Centrum Toegepaste Linguïstiek-Universiteit Hasselt (CTL-UHasselt), CommArt International (spin-off UHasselt), Provinciale Hogeschool Limburg (PHL), Hogeschool Zuyd, Institut Supérieur des Langues Vivantes – Université de Liège (ISLV – Ulg), Rheinisch-Westphälische Technische Hochschule (RWTH) Aachen en Gymnasium St. Leonhard Aken. Het ambitieuze project kreeg de ondersteuning van de Euregio Maas-Rijn, de provincies Limburg (BE en NL) en Noordrijn-Westfalen (DE).

Tekst: Martine Verjans

AGORA OMGEBOUWD TOT ZORGINNOVATIEFORUM

Zorginnovatie is een *hot issue* in onze maatschappij. En in Limburg beweegt er heel wat op dit terrein. Dat bewees de derde editie van Zorgidee, die LifeTechLimburg in samenwerking met o.a. de UHasselt organiseerde. Het evenement bracht meer dan 300 professionals uit de zorgsector samen om slimme ideeën uit te wisselen over toekomstige innovatie in de zorg. “Zorgidee is een forum waarop we *best practices* in beeld brengen, trends en ontwikkelingen bespreken en het beleidskader schetsen”, zegt professor Piet Stinissen, decaan van de faculteit Geneeskunde en levenswetenschappen van de UHasselt en voorzitter van LifeTechLimburg.

EYE-OPENERS

Marc Herremans, de triatleet die door een ongeluk verlamd raakte, opende het plenaire programma. Hij loodste het publiek doorheen tien jaar keihard revalideren en trainen met als hoogtepunt de overwinning in de *Ironman* van Hawaï. Zijn verhaal was niet alleen een prachtig voorbeeld van hoe je doelen kan bereiken in het leven. Zijn getuigenis gaf ook de mens achter de zorgvrager een gezicht. In het tweede deel lieten Koen Kas (UGent), Tom Aelbrecht (Janssen Pharmaceutica) en Luc Van Gorp (Vlaams Wit-Gele Kruis en KHLim) het publiek proeven van respectievelijk *personalised, preventive, predictive en participatory medicine* (4P's); de relatie tussen *serious gaming* en de klassieke ontwikkeling van medicijnen en de rol van de mensen (patiënt en zorgverstreker) in relatie tot de techniek.

ZORGINNOVATIEMARKT

Nieuw in deze editie was de centrale zorginnovatiemarkt. Twintig demoprojecten uit België en Nederland maakten duidelijk wat zorginnovatie in de praktijk allemaal kan inhouden. En dat is heel wat meer dan technologische gadgets en complexe ICT-toepassingen. Deze succesvolle projecten maakten de Limburgse dynamiek die er op dit terrein leeft, heel concreet.

Tot slot kreeg een jury – bestaande uit vertegenwoordigers van het

Microsoft Innovation Center Vlaanderen, Flanders'Care, het Innovatiecentrum Limburg en LifeTechLimburg – de opdracht het meest vernieuwende, gebruiksvriendelijke en toepasbare product te selecteren. De jury koos voor MyDiagnostick, een tool voor vroegdetectie van boezemfibrillatie van het Maastrichtse MyDiagnostick Medical. “We zien grote voordelen wat betreft het gebruiksgemak voor de patiënt en vinden het een schitterend voorbeeld van een laagdrempelige vorm van zorg”, aldus de jury.

Als een prof terug in de huid van doctoraatsstudent kruipt...

WALK THE TALK VOOR GEVORDERDEN

Eigenlijk ging hij naar Finland om een gezamenlijk PhD-programma op te zetten met de University of Jyväskylä. Dat hij in het kader van dit project zelf terug in de huid zou kruipen van doctorandus, was op dat moment nog helemaal niet aan de orde. “Toch heb ik niet lang moeten nadenken over dat tweede doctoraat”, zegt professor Frank Lambrechts. “In het leven moet je immers kansen grijpen wanneer die zich voordoen.” Zijn tweede doctoraat is een boeiend verhaal van internationale samenwerkingen, opportuniteiten zien en benutten, als prof terug in de schoenen van doctorandus gaan staan en bruggen bouwen tussen zijn eerste liefde – organisatiepsychologie – en zijn tweede liefde – toegepaste economie.

“In 2007 ben ik samen met professor Felix Corthouts en Roland Vermeylen naar Finland getrokken met het plan om daar een joint PhD-programma op te starten met de University of Jyväskylä”, vertelt professor Frank Lambrechts enthousiast. “Ik geloof heel sterk in de meerwaarde van zo’n programma. Het belang van internationale mobiliteit voor doctoraatsstudenten kan nauwelijks overschat worden. In zo’n programma krijgen ze de kans om zes maanden in Finland te werken, hun blik op de wereld te verruimen, andere onderzoekscontexten te leren kennen... Dat is allemaal bijzonder verrijkend. Op persoonlijk én professioneel gebied. En bovenop al die ervaring krijgen ze een dubbel diploma van beide universiteiten.”

REGEL HET MAAR MET FRANK

“In Finland hadden we met professor Matti Koiranen afgesproken op een terrasje van een hotel dat op de universiteitscampus gelegen is. Het zonnetje scheen, de setting was schitterend... En toch verliep dat eerste contact nogal stroef. Tot Felix Corthouts op een bepaald moment tegen Matti zei: *Eigenlijk zijn Ronald en ik hier gewoon met vakantie. Wij zijn al op het einde van onze carrière, maar Frank is de toekomst. Het is met hem dat je moet praten over dat PhD-programma.* Dat brak echt het ijs. Matti en ik geraakten in gesprek. En toen bleek dat we met gelijkaardige onderzoeksthema’s heel wat *common ground* hadden, ging het alleen maar vlotter. Tamelijk snel hebben we beslist om echt werk te maken van zo’n gezamenlijk programma. De fundering was gelegd. Dit liet ook toe dat de mensen van onderzoekskoördinatie hun steentje konden bijdragen.”

TELEFOONTJE VANOP DE LUCHTHAVEN

“Zo’n gezamenlijk PhD-programma stamp je niet in een-twee-drie uit de grond. Dat vraagt heel wat voorbereiding. En dus ging ik vaak naar Finland voor overleg. En ook Matti Koiranen kwam regelmatig naar de UHasselt. Het contact werd steeds intenser, want je leert elkaar natuurlijk wel goed kennen”, aldus Frank Lambrechts. “Op een bepaald moment was Matti in België voor het EIASM *Family Firm Congress* dat wij organiseerden. Onderweg naar huis, vanop de luchthaven, belde hij mij terwijl hij op zijn vliegtuig wachtte: *Wat zou je ervan vinden om zelf een tweede doctoraat te maken in dit joint PhD-programma dat we samen hebben ontwikkeld?* In eerste instantie overviel mij die vraag wel een beetje. Een tweede doctoraat: dat was nog geen seconde in mij opgekomen.”

ORGANISATIONEEL LEREN IN DE PRAKTIJK

“Maar lang heb ik niet getwijfeld. Uiteindelijk was het een schitterende kans die ik met beide handen moest grijpen. Ik ben

Het belang van internationale mobiliteit voor doctoraatsstudenten kan nauwelijks overschat worden. ”

organisatiepsycholoog van opleiding. Mijn eerste doctoraat behaalde ik dan ook in de sociale wetenschappen, specialisatie organisatiepsychologie (Universiteit van Tilburg). Maar van in het begin voelde ik een nauwe band tussen het organisatiepsychologische en het bedrijfskundige: dat fascineerde mij. *Change management, psychologisch eigenaarschap, organisationeel leren stimuleren in en tussen bedrijven...* Uiteindelijk zijn die thema’s veel sterker aanwezig in de toegepaste economie en bedrijfskunde. Dat was destijds ook de reden geweest om van vakgroep te veranderen. En als je als organisatiepsycholoog deel uitmaakt van een team met een voornamelijk economische achtergrond, dan wil je jezelf daar natuurlijk verder in verdiepen. Dat deed ik al volop, maar dit doctoraat bood mij de kans om op dat gebied nog een versnelling hoger te schakelen. In mijn proefschrift kon ik vanuit een andere – economische – invalshoek kijken naar dat relationele perspectief in organisaties.”

“Ik ben er ook van overtuigd dat er pas nieuwe innovatieve dingen gebeuren wanneer je bruggen bouwt tussen verschillende disciplines. Anders blijft kennis stilstaan. Door zelf terug in de huid van doctorandus te kruipen, kon ik mijn steentje bijdragen, bruggen mee helpen bouwen tussen psychologie en economie, en *organisationeel leren* in mijn eigen vakgroep in de praktijk brengen. Deze unieke kans mocht ik niet laten liggen.”

WALK THE TALK

“Ik vond het ook een mooie manier om aan mijn PhD-studenten duidelijk te maken dat ik rotsvast geloofde in het programma. En *that I practice what I preach*. Je kan als prof natuurlijk wel een groot pleitbezorger zijn van internationale mobiliteit, maar met dit tweede doctoraat kon ik bewijzen dat ik hier zelf écht in geloof. Het is een duidelijk signaal. Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat ook mijn doctoraatsstudenten zullen profiteren van deze ervaring. Door zelf nog eens terug in hun schoenen te gaan staan en aan den lijve te ondervinden hoe het is om vandaag zo’n doctoraat te schrijven, kan ik hen ook beter begeleiden en bijsturen.”

EERSTE VERSUS TWEDE DOCTORAAT

“In vergelijking met mijn eerste doctoraat is dit een stuk vlotter verlopen: je hebt een breder referentiekader, meer vakexpertise en meer ervaring met het schrijven van zo’n document. Als je voor het eerst een doctoraat schrijft, ben je meer zoekende, en dat kost tijd natuurlijk. Dit keer wist ik van bij het begin heel goed waar ik naartoe wou. Toch was het niet gemakkelijk om het schrijven van dit doctoraat te combineren met mijn andere bezigheden. Als prof heb je natuurlijk niet zomaar de gelegenheid om hier vier jaar full-time mee bezig te zijn. Dit moest soms echt *tussen de soep en de patatten* gebeuren. Al mijn vrije tijd – mijn weekenden en avonden – gingen eraan op.”

EEN COLLEGA ALS PROMOTOR

“Professor Wim Voordeckers was mijn promotor hier in België. In Finland was dat Matti Koiranen. Door zelf nog eens te doctoreren, heb ik echt ervaren hoe belangrijk die rol van promotor is. Oké, het uitgangspunt is misschien in mijn geval wel wat anders – dit was nu eenmaal geen klassieke doctorandus-promotorrelatie – maar toch... Die promotor speelt een cruciale rol. Hij is een *sparing-partner* die met je meedenkt en een uitdager die ervoor zorgt dat je weer een stap verder zet. Alle lof voor hen! Ze hebben mijn doctoraat ook op dezelfde manier benaderd als andere doctoraten. De lat lag heus niet lager. En mijn doctoraatsverdediging hier in België was bijzonder pittig. De jury was heel breed internationaal samengesteld en mijn decaan Piet Pauwels stelde mij een vraag waarop ik tot op vandaag nog geen goed antwoord heb”, lacht Frank Lambrechts.

FINNEN LIJKEN OP LIMBURGERS

“Dit doctoraat heeft mij niet alleen inhoudelijk heel wat bijgebracht. Het heeft ook mijn blik op de wereld verruimd. In totaal ben ik meer dan zes maanden in Finland geweest. Voor het programma, om aan mijn doctoraat te werken en als *visiting professor*. Dan leer je een land en zijn gewoonten echt goed kennen. En Finland is mij uitstekend bevallen! Het ligt misschien helemaal in het noorden van Europa, maar de mensen zijn er bijzonder warm. Eigenlijk lijken ze wel wat op Limburgers: ze werken verschrikkelijk hard, maar als het werk gedaan is, kunnen ze even bourgondisch genieten. Als professor Organizational Change & Learning is Finland ook nog

om andere redenen zeer interessant. Het is immers hét mekka van ondernemerschap en vernieuwing. Niet voor niets blijven de Finnen in de ranking van meest innovatieve landen steevast op de eerste plaats staan.”

BLOEMEN EN SPEECHES

“Finnen houden ook meer van tradities en van het ceremoniële dan wij. Dat is me tijdens mijn doctoraatsverdediging nog maar eens opgevallen. Hier in België geef je eerst een presentatie en nadien stellen zeven à acht juryleden – elk los van elkaar – hun vragen. Nadien drink je samen nog een glas. In Finland verliep dat heel anders: iedereen droeg ceremoniële pakjes en hoeden. Er is ook geen breed samengestelde jury, maar je krijgt vragen van één ‘opponent’ die jouw doctoraat tot in de puntjes gelezen heeft. Zo’n verdediging is echt een gesprek, een intellectuele discussie. In mijn geval duurde dat 2,5 uur. Indrukwekkend! Als doctorandus word je geacht om de vrouw van je ‘opponent’ bloemen te sturen omdat jouw doctoraat haar man zo lang in beslag heeft genomen. En na de verdediging was er een formeel banket waar iedereen speeches geeft. Een hele ervaring!”

EERSTE INFODAG GROOT SUCCES

EEN EXTRA CAMPUS + NIEUWE OPLEIDINGEN = VEEL MEER BEZOEKERS

Op zaterdag 23 februari vond de eerste infodag van de UHasselt plaats. In vele opzichten een heel bijzondere. De universiteit stelde haar opleidingsaanbod voor het eerst voor op haar twee campussen in Hasselt en Diepenbeek. En de jonge studenten in spe hadden meer keuze dan ooit tevoren, want ook de integrerende hogeschoolopleidingen kregen een plaatsje op deze infodag. “Met bijna 200 geïnteresseerde studenten méér dan vorig jaar, kunnen we alleen maar heel tevreden zijn”, vertelt Marc Croes, stafmedewerker public relations en eventmanagement.

NIEUWE OPLEIDINGEN

“We hebben heel wat tijd en energie geïnvesteerd in de precampagne, omdat we ervoor wilden zorgen dat jongeren die interesse hadden in de integrerende hogeschoolopleidingen toch vlot de weg zouden vinden naar de UHasselt”, zegt Marc Croes. “Als we naar de opkomst kijken, dan stellen we vast dat we hier met glans in geslaagd zijn. De klassieke UHasselt-opleidingen blijven geïnteresseerde jonge studenten naar de campus lokken, maar ook de nieuwe richtingen konden op heel wat belangstelling rekenen. In totaal werden meer dan 750 presentaties bijgewoond. Dat is een pak meer dan vorig jaar aan de universiteit en de hogescholen samen.”

HASSELLT-DIEPENBEEK

“De dubbele UHasselt-campus vormde organisatorisch een extra uitdaging. Maar de precampagne was ook op dat terrein geslaagd. Slechts enkelingen vergisten zich van campus. En met een pendelbus tussen Hasselt en Diepenbeek verliep de verplaatsing van de ene campus naar de andere bijzonder vlot”, zegt een tevreden Marc Croes. “Laat die volgende infodagen maar komen!”

De volgende infodagen vinden plaats op 23 maart en 20 april.

Kan een
Facebook-app
je studiekeuze
bepalen op
grond van al
je likes?

#UHasseltQ - www.uhasselt.be

Je vraagt je af of dit kan? De Universiteit Hasselt ook. Want wie de juiste vragen stelt, bepaalt de toekomst. Kom kennismaken met een universiteit waar studenten meezoeken naar antwoorden. En die je carrière én de wereld vooruitheeft.

**Bachelor- en masterbeurs
20 april 2013**

Campus Hasselt | Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek | Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek
www.uhasselt.be

Deze brochure is gedrukt op papier gecertificeerd door de Forest Steward Council (FSC). Deze organisatie promoot en waarborgt een verantwoord bosbeheer dat economisch leefbaar, milieuvriendelijk en sociaal rechtvaardig is.